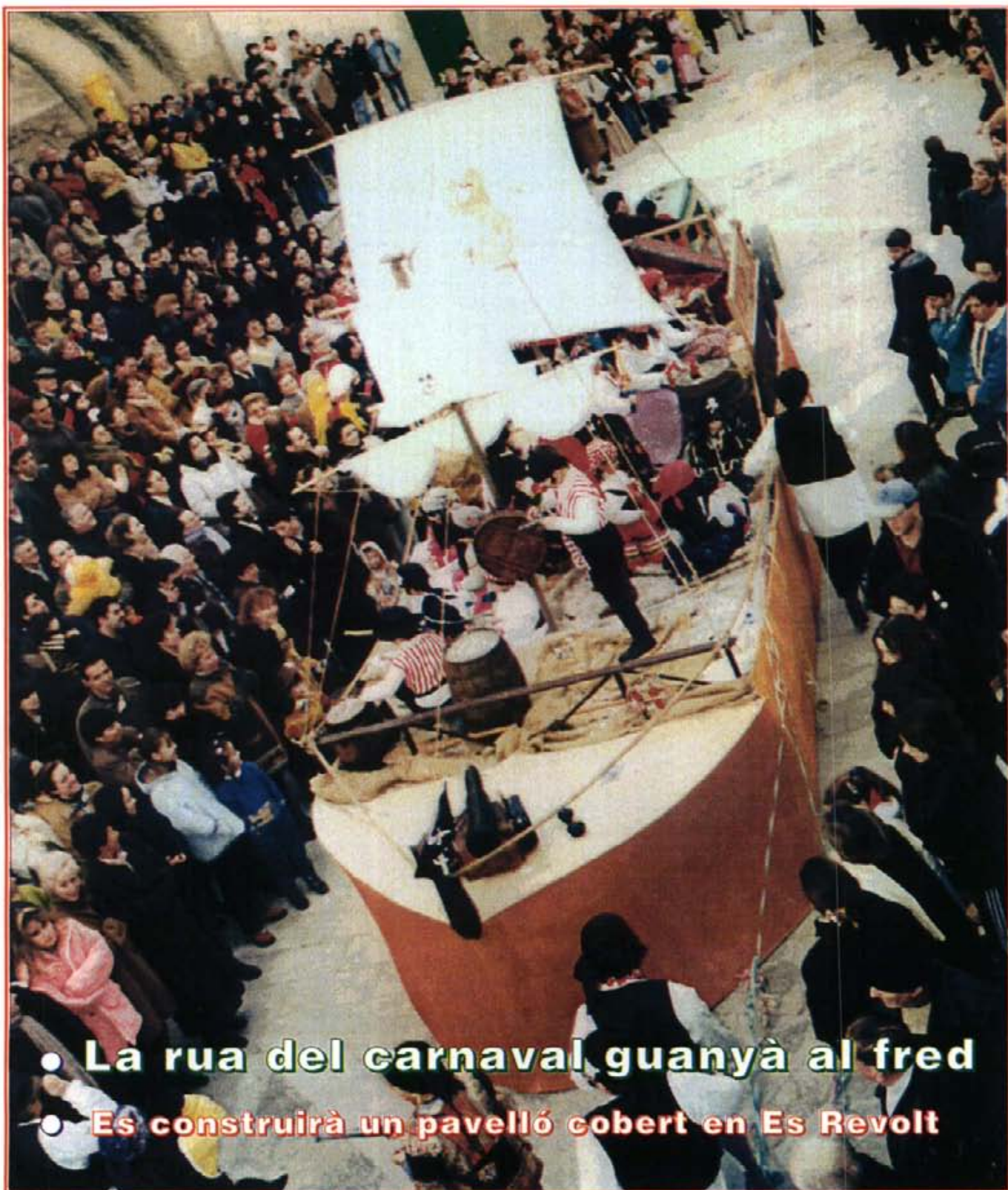

BONA PAU

PREMSA CORONA

Nº. 553 - Any XLVII - MONTUÏRI - MARÇ - 1999

- La rua del carnaval guanyà al fred
- Es construirà un pavelló cobert en Es Revolt

L'any 1958 se celebraren a Ca Ses Monges unes convivències juvenils a les quals hi assistiren (1ª fila) Francisca "Marxanda", Margalida "Bou", Margalida "Barraquera", Catalina "Domàtiga", Maria "Selletera" i Jerònia "Pons"; (2ª fila) Magdalena de Galiana, Joana "Carranxa", Magdalena "Xiva", Maria des Forn i Catalina "Xoroia"; (3ª fila) Catalina "Costa", Antònia "Matxa", Joana "Moragues", Catalina "Muixa", Joana "Pelut" i Maria "Peragoia".

Col·lecció "Es Campanar des Moros"

A la darrera reunió que tengué la Comissió del 7è Centenari de Montuïri, va acordar entre d'altres, que els llibres que s'editin amb motiu d'aquest esdeveniment s'inclouguin dins una col·lecció que portarà per nom "Es Campanar des Moros", ja que es considera un lloc emblemàtic pels montuïrers.

Encara que de moment no ha sortit cap publicació, ja hi ha alguns volums ens preparació i s'espera que al llarg d'aquests anys de commemoració en vagin apareixent un grapat.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socias Mora, Antoni Mateu Socias, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata i Felip Munar i Munar.

Administració: Martí Ferrer Sampol

C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

ES GRAONS

Positiu

La neu i les temperatures glaçials que es patia per tot arreu de Montuïri i d'Espanya, no fou motiu suficient per deslluir els actes del carnaval. Un públic nombrós va acudir a la rua i una participació acceptable va desfilar i la festa d'acabatall en 'Es Dau no va desmereixer.

Negatiu

L'empedrat del carrer Major i de la Plaça no va romandre tan ben acabat com era d'esperar, motiu pel qual a diferents indrets ja es varen moure algunes pedres i varen haver de tornar-les col·locar degudament al seu lloc. I pel que es preveu no seran les darreres.

BREUS

Protecció de Son Fornés

El CIM ha senyalitzat 23 jaciments arqueològics de Mallorca amb l'objectiu de protegir-los d'atemptats urbanístics, entre els quals s'hi troba el de Son Fornés de Montuïri. També ha firmat un conveni amb el nostre Ajuntament i s'ha previst de creació de tres rutes per poder-los visitar: Nord, Llevant i del Pla, i dins aquesta s'hi troba el de Son Fornés.

El P. Martorell, Medalla d'or

El passat 19 de febrer el Govern Balear va acordar concedir la medalla d'or de la CAIB a Miquel Dolç, a Antoni Martorell i a Josep Melià. El primer

com escriptor, el segon com organista i compositor i l'altre, com a polític i comentarista. L'entrega es féu amb motiu del Dia de les Illes Balears.

Fàbrica de galetes

La Indústria Galletera Balear S.A. té previst a finals d'any tenir instal·lada una fàbrica de galetes i productes de forn a l'antiga discoteca ICS. Suposarà una inversió de 252 milions de pessetes, s'hi produiran unes 200 tones per dia (sobretot galetes d'Inca, pa i pastisseria) i donarà feina a unes 50 ò 60 persones, principalment de Montuïri.

Llibre nou

Dins un nou volum acaben de ser publicats els contes guanyadors del VII Concurs de Conte Curt Sant Bartomeu 1998 en una edició patrocinada per la Correduria d'Assegurances Gomila. Es preveu presentar-la als montuïrers en un acte públic el proper 5 d'abril, 2ª festa de Pasqua.

Donació de sang

La propera col·lecta de sang que es farà a Montuïri tindrà lloc el proper 15 de març en el consultori local. Començarà a les 18 h. per acabar a les 21'30 h. Es prega als donants la cooperació a la mesura de les seves disponibilitats.

Al nostre gust

Montuïri com qualsevol altre poble no està constituït sols pels carrers i edificis del nucli urbà. Del nostre terme municipal s'han de considerar molts d'altres aspectes, uns dels quals i el més important és la gent que l'habita. Unes persones dotades d'una personalitat pròpia i singular que les distingeix de les d'altres indrets i que el caracteritzen; ja que si un poble no té vida, és un poble mort.

A tots ens agradaria un poble fet a la nostra mesura, al nostre gust, on hi hagués una gent simpàtica i agradable, que pensàs així com a nosaltres ens agradaria, uns sers dotats d'una cultura intel·lectual acceptable, amb unes aficions i uns gusts semblants als nostres, una gent amb altura de mires que sabés i volgués aportar les seves opinions i el seu esforç per tal de millorar l'entorn cultural i material, i que estàs en disposició d'emetre una crítica constructiva sobre aspectes que atanyen al mateix poble des del caire cultural i materials, tenint present que el poble és dels montuïrers i som nosaltres mateixos els qui ens hem de sentir responsables.

I com en tota col·lectivitat uns pocs

son els governants i molts el súbdits. Uns diran que no els agrada la manera de dirigir el poble i altres consideraran acceptable així com es condueix. No és d'estranyar que se sentin crítiques encertades i altres que desentonen, tot considerant que la totalitat dels punts de vista s'han o s'haurien de tenir en consideració, particularment quan van orientats al millorament de la convivència.

No pretenem ficar-nos en aspectes polítics, si bé aquests, de la mateixa manera i per les mateixes raons són millorables. Els polítics tenen el seu lloc, temps i manera per debatre els temes que són de la seva pròpia incumbència, els quals generalment repercutiran damunt tots el ciutadans. Però el poble senzill també ha d'aportar les seves inquietuds per tal de fer sentir la seva veu i fer arribar allà on pertoca el seu punt de vista.

Tot volem que Montuïri sia el poble agradable per viure-hi, on tots ens hi trobem bé des de tots els caires possibles: personals, col·lectius, de convivència... Perquè això sia així es requereix el propi esforç.

O. Arbona

Dos dits de seny

Primera comunió

Més austeritat en el moment de celebrar el sagrament de la Primera Comunió i que s'evitin ostentacions és el que va demanar als feligresos l'Església de Mallorca d'una manera quasi oficial en el passat mes de gener. D'aquesta manera l'Església es posa al costat de la gent amb manco recursos i amb més seny a l'hora de dur el seu fill a celebrar l'Eucaristia per primera vegada. Una decisió que posa el dit dins la llaga d'una societat que en la seva majoria sembla competir i lluir-se externament en el moment transcendental de la vida cristiana de l'infant. Un acte religiós que hauria de ser recordat per sempre, pel qui reb el sagrament, i que el marcàs definitivament en l'aspecte cristià, en lloc de convertir-se amb freqüència en una manifestació social que la família organitza per quedar bé o complaure el gran nombre de convidats i per a la qual s'inverteix una excessiva quantitat, innecessària per aquesta celebració.

Van errats tots aquells que amb aquesta ocasió desitgen fer una ostentació desenfrenada del seu potencial econòmic, quan aquest acte hauria de ser únicament una festa familiar infantil, que els pares organitzen, a fi que els seus fills amb companyia dels seus amics puguin gaudir d'un dia gloriós en el qual els infants en fossin els protagonistes.

Ara sols manca esperar que aquesta crida eclesiàstica sia ben escoltada i posada en pràctica a fi de donar a la Primera Comunió sols el valor catòlic que li pertoca.

Salomó.

Una
tortada
amb gust
de
centenari

La comparsa amb la pancarta commemorativa dels 700 anys de la fundació de Montuïri fou tot un exemple d'unitat. Es passejaren amb el pastís a trossos per acabar amb la tortada ben composta i unida enmig de plaça (Obtingué el 1er premi)

Diari d'un excursionista - i V

Favàritx-Es Grau

(Conclusió)

L'autocar surt a les 9'10h. Direcció Maó. L'excursió d'avui serà la més breu. A les 19h. el "Menorca Express" parteix cap a Mallorca i nosaltres hi hem de viatjar. A Es Mercadal un molí molt ben restaurat. Només un temps breu, però suficient per veure des de l'autocar l'antic camí d'En Kane. A la dreta, i durant els pocs oportuns segons la Penya de S'Indi on l'erosió ha dibuixat el perfil d'un pell roja americana. A l'esquerra, Alaior. Maó: tota la circulació rodada s'atura concedint als peatons la primacia en els passos de cebra. En el camp maonès s'hi veuen més casetes espargides, però no tantes com a Mallorca. Pujant per Tramuntana, La Sella, una muntanya que té la forma d'aquest estri hípic.

Cap de Favàritx. Els trets generals del paisatge, flora i geologia, són els mateixos dels descrits en el tram d'ahir, també pel nord de l'illa.

Cala Presili. Deixam de vorejar la costa i ens endinsam en terra. Per la drecera la vegetació s'espesseix força.

- Això és Es Camí de Cavalls o *Camel Tropic?*, pregunta contrariada na Magdalena.

- Ses mates que van bones!, contesta componedor en Mateu.

Retrobat el camí Na Marina, gasela del grup i tantes vegades capdavantera, marca el ritme del pas. El porta animat.

- Marina, frena, me c. en Judes!, ordena en Mateu.

Na Marina segueix imperturbable.

- Puc dur es *mando*, però no creuen, accepta en Mateu resignat.

El camí entra en un pinar esponerós. Admiram la seva pau acollidora i, altra vegada en Mateu, avui té el seu dia, s'adelita golut:

- Fa ganes de fer-hi horeta!

Cala Tortuga. Cala En Cavaller, a l'esquerra una caseta, el nom de la qual és Niu Tranquil. A la façana només té l'obertura del portal; a la paret de l'esquerra, una petita finestra amb reixa. Sobre la teulada, un graciós fumeral. Tot és rústic. Allà, una torre de defensa. Ens impedeix una paret esboldregada. Mentre salvam l'obstacle quedam plens de formigues carnisseres. Ens les espolsam ràpidament llevat de na Catalina que porta el mòbil i

sona. És en Martí que des de Montuiri, s'interessa altra vegada per la dona i filla. Acaba de parlar la dona i crida la filla. Na Marina, que no només té força a les cames, amb la seva veu clara i potent omple el espais. En Mateu, des d'enfora i sense que ningú no el consulti assevera:

- Podeu desconnectar! I és que l'al·lot continuava de vena.

El Camí de Cavalls és interromput per una llenca de terreny cultivat i ja es veu la intenció que té aquesta llenca. Un poc més envant continua el camí. Cala de Sa Torreta. Com si en ella haguessin esmicolat una penya, s'hi troben petits fragments de roca.

D'en terra, na Joana, amant dels caragols -per aquí n'hi ha de *banyeros*- aixecca una pedra i pega un bot i un crit d'esgarripança. Un dragó fuig més que de pressa i es refugia davall el primer amagatall que troba. L'animal havia abandonat el seu niu que contenia dos ous. El miram tendrament i el tapam curiosament a fi que la mare hi torni.

Deixam la platja d'aigua netíssima i arribam a la urbanització d'Es Grau. Sense midar les seves forces un canet decidit ens lladra.

- Em guanyat sa lliga!, així en Jaume interpreta el sentit dels lladrucs.

Platja d'aigua netíssima, tranquil·la i enfront de la seva punta central, l'Illa d'En Colom. Encara alguns banyistes, en la seva majoria estrangers, en gaudeixen. També l'altre Jaume i na Fanciça es descalcen i descansen els peus caminant tota la platja per dins l'aigua. A l'extrem de la dreta un nin intenta aixecar un estel triangular groc i vermell. Bona part del nostre personal es treu el calçat i va a tastar l'efecte tonificant de l'aigua. Avui és el tercer dia de caminar i els peus ho agraeixen.

Però tres valents, en Guillem, en Sebastià i en Pep, s'animen a arribar fins a dins l'albufera. Pugen al mirador i la vista els compensa de l'esforç addicional fet. L'albufera és el descans hivernal d'ànneres, forges, gallinetes d'aigua, agrons, oques, avisadors o camallargues, corpetasses... Hi nien dues colles d'àguiles peixateres, segons es diu. Contemplen una bona estona. Els tres s'incorporen al grup per dinar juntament amb tothom.

En Guillem ens diu que avui em mar-

Davant la Naveta d'Es Tudons

xat 11.420 metres, però els tres de l'albufera n'han d'afegir 1.430 més. Així que n'han corregut 12.850. Podríem aprofitar per fer balanç dels tres dies. I si sumam 13.950 del primer, 19.100 del segon i 11.420 del tercer, el resultat final és de 44.470 metres caminats pel grup.

Dinats i en autocar feim una volta pel port de Maó. Continuem a Torralba d'En Salort on s'hi conserva una taula prehistòrica especialment curiosa per presentar una nervació a la part posterior de la llosa vertical, i en la zona superior, una cavitat en forma de capelleta. Les restes prehistòriques són magnífiques.

A l'hotel ens reunim tots en un recinte privat i, acomiadam en Josep. En Guillem diu unes paraules d'agraïment i li entrega un sobre amb diners. El nostre guia, voluntàriament i lliure, ingressarà tota la quantitat en el compte corrent de la Coordinadora per Sa Defensa des Camí de Cavalls, de la qual n'és membre. Però com que els doblers, una vegada gastats desapareixen sense deixar rastre, se li regala un gros siurell mallorquí, peça única manada a fer per a l'ocasió, representant un excursionista amb motxilla a l'esquena i caminant, amb una inscripció al peu de la peça: *S'Esbart d'Es Pla. Montuiri*.

En Josep respon molt adequadament al parlament que se li havia dedicat i alguns dels nostres ulls humitegen.

Finis coronat opus. En Guillem, a la seva manera, ho tradueix així:

Es tres dies han passat,
qui ho hagués hagut de dir...
En es dia des partir
estàvem ben animats,
i a la fi n'estam cansats.
Però això s'espasará,
i si bé podem tornar
millor si no en falta cap.

Ciutadella de Menorca, poc abans de les 7 de la tarda.

Josep Oliver i Verd

Montuïri, en el record i en el present

El passat mes de gener vàrem celebrar un dinar de companyonia les persones que, d'una manera o altra, col·laboram amb la revista **Bona Pau** de Montuïri. Vaig tenir la sort de poder seure devora el director, Onofre Arbona, i parlàrem de diversos temes -sempre és bo dialogar amb persones intel·ligents i que tenen l'estranya condició d'ocupar un lloc per servir i no per servir-se'n-. Sempre he pensat que és una sort per Montuïri que hi hagi un grup de persones que puguin tirar endavant projectes col·lectius i que tinguin aquest tarannà tan obert i respectuós. Ja vaig explicar -a la primera col·laboració que vaig escriure a la revista- que jo em sentia com un montuïrer més: fórem els primers lloritans que vinguérem a l'Escola Pública de Montuïri i això va representar un canvi tan gran per a tots nosaltres que mai no l'hem oblidat. De fet, encara ara record tots els meus mestres i en serv una amistat que mai no rompré. Però també fou aquí on vaig encetar amistat amb tots els montuïrers de la meua edat o d'un parell d'anys manco -i encara ara segueix-; i també fou a Montuïri on vaig començar a jugar a futbol seriosament; i on vaig entaular aquella candorosa amistat juvenil amb al·lotes a qui -us ho puc ben assegurar- mai no he oblidat.

I potser em direu a què ve tota aqueixa recordança? No és que em vulgui justificar de res, però jo sé que a vegades no són ben acollides les opinions de persones alienes a l'esdevenir quotidià del poble, com si hom es volgués posar "allà on no el demanen". Per això vos he dit que jo em sent gairebé com un montuïrer més i m'alegren les coses bones i positives del poble, però també m'entristeixen i em fan patir les coses amb les quals no estic massa d'acord. Res més. És només una altra opinió, una opinió d'una persona que coneix el tarannà bo, dinàmic, alegre, treballador i seriós dels homes i de les dones montuïrers.

Qualsevol persona que ocupa un càrrec públic ha de saber que hi està per servir. Això pressuposa una convicció ferma sobre el que és l'administració pública, sobre el què representa; no és de rebut que un responsable de l'administració faci ús demagògic o coercitiu

o, fins i tot, faci un abús del seu poder emparant-se en una elecció democràtica. Una persona que no respecta l'opinió -que la segueixi ja és una altra cosa- de la resta de responsables, encara que representin altres forces polítiques, que practica un menyspreu envers el sentit democràtic de la màxima institució pública local, per molts de vots que pugui treure, mereix més llàstima i pena que cap altra consideració.

Montuïri s'ha equivocat realitzant aquesta desmesurada despesa pública d'aquests darrers anys, i això li costarà car i angoixós. Tanmateix les queixes a aquest suposat embelliment i millores ploven per tot arreu. Aquesta desmesura fa que no es valorin les coses petites: les relacions cordials entre els veïnats, les mancances diàries, aquells condicionants tan senzills que fan sentir-se bé encara que no es visqui "al poble millor de Mallorca" -millor per què, i per qui?-. És com si només es donàs importància al factor purament material.

Però a més, crec que no és bo que una mateixa persona -amb aquesta mentalitat que hem descrit- encapçali tants d'anys el poder d'un col·lectiu: no és bo ni per l'administrador ni pels administrats. Els vicis ja han pres tan tort que ja no se'ls noten, i les mancances són vistes com excuses de mal pagador "davant la gran despesa que hem fet". No és bo per ningú presentar-se a un càrrec públic amb

El fred no obstaculitzà el Carnaval

actitud "xulesca" i com a penyora de revenja quan es té el poder absolut durant massa anys; això és perillós per la convivència i per la salut democràtica.

Ningú no hauria de perpetuar-se al front d'un càrrec polític amb el màxim poder d'una institució. No és bo agafar-se massa confiances amb la cosa pública, amb allò que ens pertany a tots, tenguem les idees que tenguem. Per això, també veig molt positiva l'actitud assemenada i responsable de molts de veïnats de Montuïri que pensen que seria bo un canvi de responsables en la direcció de la màxima institució pública local; i jo crec que, a més de ser bo, seria saludable per a tots.

Felip Munar i Munar

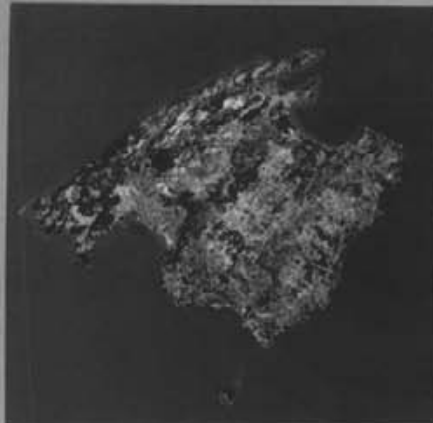
Restaurant

PUIG DE SANT MIQUEL

Cuina mallorquina
Forn de llenya

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

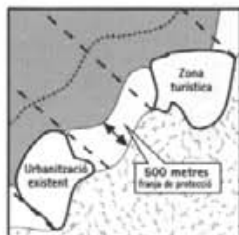

INFORMACIÓ AL CIUTADÀ

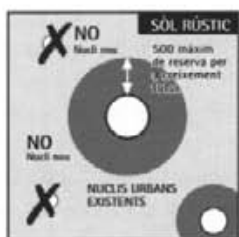
DIRECTRIUS D'ORDENACIÓ TERRITORIAL

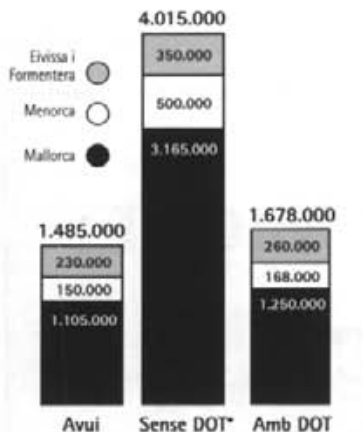
Creixement sostenible

PROHIBICIÓ D'URBANITZACIONS LITORALS

PROHIBICIÓ D'URBANITZACIONS AÏLLADES

REGULACIÓ DEL CREIXEMENT DE POBLACIÓ

Quina protecció fan les DOT?

Hi ha una sèrie de mesures que s'aplicaran automàticament quan siguin aprovades les DOT al Parlament:

- Prohibició de fer urbanitzacions a menys de 500 metres de la costa (100 metres, en el cas de Formentera)*
- Desautorització de totes les urbanitzacions en sòl rústic que formin nucli aïllat, no continguin a un nucli existent*.
- Els habitatges unifamiliars fora dels nuclis no es podran construir a menys de 250 metres de la mar.

S'aplicaran altres mesures, una vegada aprovats els plans territorials parcials que pertocquen a cada municipi:

- Establiment d'un límit d'expansió anual de cada nucli de població.
- Establiment d'un límit total de creixement per illa.

* Aquestes mesures desclassifiquen tots els projectes d'urbanització a qualsevol fase de tramitació, excepte si les obres han començat o si es fan en sòl urbà.

Les Directrius només redueixen el sòl urbanitzable?

No. De fet, la determinació més important de les Directrius no és la que converteix en rústic el sòl urbanitzable avui, sinó la que impedeix que el sòl es converteixi en urbà. Perquè la mesura més important consisteix a limitar el creixement per al futur i fer que totes les Illes puguin oferir nou sòl dins uns límits del 10 per cent en 10 anys i organitzat al voltant dels nuclis existents.

Quant de terreny quedarà com urbanitzable, a Mallorca?

Es retallen en més d'un 60% les possibilitats d'urbanitzar que hi havia abans de les DOT. Però es garanteix el creixement dels nuclis existents amb un anell de reserva per al futur. El terreny urbanitzable a Mallorca només podrà créixer un 1% anual en els propers 10 anys.

Les Directrius d'Ordenació Territorial és la llei que regula el creixement de les nostres illes, protegint les nostres costes i el sòl rústic. Una llei que aconseguirà que, entre tots, fem les Illes que volem.

Més informació: <http://www.caib.es/dot>

Les Illes Que VOLEM

GOVERN BALEAR

Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Litoral

S'ha dit que..!

♦ Va ser molt comentada per tot es poble sa feta de s'apotecari amb motiu de sa visita que li va fer es president Matas quan vengué a Montuïri. Es farmacèutic li va oferir *xupa-xups*. Fou tan grossa sa sorpresa que vuit dies després encara se'n parlava.

♦ Certs regidors des partits de s'oposició no acudiren a plaça a rebre es president des Govern Balear. En canvi alguns no mancaren an es dinar que es féu amb ell.

♦ És bo que es President sàpiga tant lo bo com lo dolent que es "cou" a Montuïri. Es de s'oposició lamentaven que no es fes més ressò de ses seves inquietuds.

♦ Se sentiren contradiccions: Mentre uns deien que es fred guanyà an es Carnaval, altres asseguraven lo contrari. No mancaren, però, ni espectadors ni participants. Així i tot és cert que quan encara no havia acabat de passar sa darrera carrossa ja no hi havia ningú enmig de plaça.

♦ D'ençà fa poc es coeters s'acostumen a amollar-ne per fer befa uns dets altres, sobretot quan es resultats futbolís-

Dia 21 de febrer un dotzena de motos de gran cilindrada es presentaren a plaça

tics són negatius pes contrari. Qui ho ha gués hagut de dir!

♦ Es darrers dies de febrer el PSM mitjançant es diaris acusava s'Ajuntament perquè allà no s'hi trobava mai cap regidor de s'equip de govern. Però... pocs dies després i pes mateix sistema, contestava es PP dient lo contrari, assegurant que sempre hi havia qualcú disposat a donar solució a sa gent que hi acudeix. És impossible que tots dos tenguin sa raó.

♦ Sempre n'hi ha que no estan d'acord amb ses disposicions municipals. Ho feren patent arrabassant dos

discs d'aparcament prohibit. Prest, però, ja tornaven a ser an es mateix lloc.

♦ Un, que ho sabia, digué que si no volien que es moguessin ses pedres des carrer Major o de plaça, en lloc de discs de prohibició d'aparcament, millor seria que en posassin de velocitat limitada a 10 kms. per hora. Així no s'espenyaria es trespòl i sa gent caminaria més tranquil·la.

♦ Es nostre batle -J. A. Ramonell- sona com a integrant de sa llista electoral del PP al Parlament.

♦ Sa dotzena de motos de gran cilindrada (de H.O.G. PM Mallorca Chapter) que es diumenge dia 21 de febrer a punt des migdia s'aturaren a plaça eren de veure. Es pocs joves que aleshores hi havia romangueren bocabadats. Prometeren, es motoristes, que en voler poden tornar. Ells estan disposats a fer una altra eixida.

♦ Es partits polítics de Montuïri estan a l'expectativa. Ni uns ni ets altres es decideixen a fer públic cap nom de sa seva llista. Ets entesos i es clarividents diuen que hi haurà sorpreses.

♦ Es veïns des carrer des Molinar estan indignats per sa lentitud en què es desenvolupen ses obres des nou empedrat. A molts els costa pena tant entrar a ca seva com a sa portassa.

Aquest mes es nostre dibuixant (Rafel Pons) ens ha obsequiat amb dues serioses imatges per motius ben diferents: la de Jaume Matas, President del Govern, per la seva visita a Montuïri a principis de mes, i la del jove Joan Mesquida Florit "Serra", mort als 18 anys († 23-2-97), pel segon aniversari de la seva desaparició

En Xerrim

L'Ajuntament informa

Pavelló cobert

L'Ajuntament té previst la creació d'un pavelló cobert, una edificació que es construiria devora la piscina del poliesportiu municipal "Es Revolt" perquè els diferents clubs esportius de la vila el puguin utilitzar sempre que els convengui.

Per a poder efectuar les obres oportunes s'ha sol·licitat una subvenció al Consell Insular de Mallorca.

Indústria de galetes

L'Ajuntament ha donat el vist i plau a la *Industria Galletera Balear, S.A.* perquè s'instal·li a l'edifici de l'antiga discoteca *Brau*, ubicada molt prop de la Carretera de Palma-Manacor. Per tal motiu ha informat de manera favorable de l'interès general per a la indústria davant del Consell Insular de Mallorca perquè es puguin dur a terme les obres de reforma.

Aquesta nova empresa, dins l'àrea de serveis de Montuïri, crearà una seixantena de nous llocs de feina, els quals seran ocupats en la seva majoria per veïns de Montuïri.

Varavies fins a S'Hostal

Des de les darreres cases del Carrer des Pujol fins a S'Hostal, des de mitjan mes de febrer s'hi realitzen les obres d'instal·lació de les noves voravies. D'aquesta manera l'entrada al poble per aquell indret oferirà un millor aspecte.

Planetari viatger

Del 15 al 27 de març, el Planetari Viatger de la Fundació "La Caixa", amb la col·laboració de l'Ajuntament de Montuïri i el Col·legi Públic "Joan Mas i Verd", estarà instal·lat al carrer Batle Gaspar Oliver nº 4, a la sortida de Montuïri cap a Sant Joan.

Aquest Planetari, que està destinat al coneixement de l'univers que ens envolta, estarà obert els matins de dilluns a divendres, de 10 a 13 hores, i

Visita a Montuïri del President de la Comunitat Autònoma

El President de la Comunitat Autònoma, Jaume Matas i Palou va visitar oficialment Montuïri els dies 3 i 4 de febrer passat. Fou rebut pel Batle i tot seguit tingué una reunió amb el Consistori a la qual se li varen exposar tant les darreres realitzacions dutes a terme com les inquietuds i mancances. Va visitar els diferents establiments i empreses de la vila, les escoles, el Puig de Sant Miquel (on va dinar), el centre sanitari (on va lliurar diplomes a donants de sang jubilats), les associacions de persones majors. També acudiren 4 Consellers: Foment, Cultura, Sanitat i Presidència, i alguns directors generals.

es dedicarà a les visites de grups escolars, mentre que els horabaixes, de 18 a 20 hores (inclosos els dissabtes i diumenges) estarà obert a tot el públic en general.

Sembra d'arbres i col·locació de baranes

Al llarg de la darrera setmana de febrer a plaça s'han sembrat els 9 arbres prevists en el plànol, el nom dels quals és el de xicandes, arbusts tropicals de fulla perenne, de flor morada o blavenca, que no embruta. Com igualment a ambdós costats de plaça, confrontant amb els carrers de les Corregudes i Costa i Llobera, s'hi col·loquen les baranes de ferro adornades amb l'escut de Montuïri.

Tríptic informatiu

L'Ajuntament està preparant un tríptic informatiu per recordar els dies de la recollida de fems, i al mateix temps fer patent la necessitat d'utilitzar el Parc Verd ubicat al Pes dels Pores. Com també s'informa que la recollida selectiva de paper-cartró, vidres i llaunes als bars, restaurants i comerços de la vila, la qual es farà setmanalment. Els dimecres es recollirà el paper-cartró i els dilluns, el vidre. En quant a les llaunes es recollirà o bé el dilluns o bé els dimecres, segons les necessitats dels usuaris. L'Ajuntament vol recordar que la recollida dels mobles i béns es realitza el primer i tercer dijous de cada mes, i per a la recollida és convenient cridar al telèfon 971 18 06 54, o bé directament a l'Ajuntament.

Venguda del President Matas

Per tal de conèixer la realitat de Montuïri i posar-se en contacte amb persones, entitats, institucions, col·legi, associacions, establiments, empreses..., el President de la Comunitat Autònoma, Jaume Matas va visitar Montuïri els passats 3 i 4 de febrer. Tant l'equip municipal de govern com els partits de l'oposició li exposaren les necessitats més peremptòries i d'actualitat.

Rua del Carnaval

El dissabte dia 13 se celebrà la rua del Carnaval amb una acceptable participació. Els premis atorgats als participants foren: *Individuals*: Sa Núvia (Pere Febrer); *comparses*: 1er Pastís 700è aniversari, 2^{on} Ni bruixes ni fades, idè...? 3er El xou del Charles-Stons; *carrosses*: 1er Vaixell Vikingo, 2^{on} Vaixell Pirata, 3er Es corral de la vila.

Empedrat del Molinar

Dia 1 de febrer ja havien començat les obres per aixecar el pis del carrer del Molinar a fi d'empedrar-lo, com també la plaça de les Tres Creus. Durant tot el febrer no s'han aturat de fer-hi obra. Els veïnats, però, es queixen de les moltes molèsties.

Excursió de la Banca March

Dins el programa d'activitats dedicat a pensionistes i jubilats, l'oficina de la Banca March a Montuïri va realitzar una excursió visitant el mercat de Campos, la finca de sa Vall amb els seus majestuosos jardins, i continuant pel llevant mallorquí. Dinaren a Son Barbot de Sant Llorenç on es realitzaren sortejos oferts per la Banca i Sebastià Alzamora, director de la sucursal de Montuïri i Joan Barceló, presentaren noves iniciatives destinades a aquest sector.

Participació de Montuïri a la Diada de les Illes Balears

Dins els actes de la Diada de les Illes Balears, el dissabte dia 27 de febrer una representació de Montuïri participà a la cavalcada dins el grup de la PRAIB (Patronat Races Autòctones): 6 bísties, 1 galera, 2 carruatges d'època, 1 mul amb una màquina de segar i una jovada de dues someres, tot de Montuïri.

Jubilats i pensionistes que participaren a l'excursió organitzada per la Banca March

Dia 31 de gener va caure una lleugera nevada a Montuïri, però no va arribar a quallar

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA**

Magatzem i Oficina:
Cart. Manacor, km. 28'5

Tlf. Magatzem: 64 67 44
" : 64 60 95
" Particular : 64 61 73

07230 Montuïri (Mallorca)

Cançons d'en Biel: Entre gloses i poemes

Aquell dia d'una nevada

Me'n record que quan era petit sempre em cridà l'atenció sentir com els majors a les seves converses posaven fites al temps de manera que era comú sentir parlar de *s'any des grip*, *s'any de sa fam*, *s'any de sa neu*... Després, ja major, vaig comprendre que el grip arribava puntual cada any, que la fam ha fuita venturosament dels nostres indrets i que la neu, fora de la serralada, és tan poc avinent que deixa un perdurable record al qui l'ha poguda palpar al pla de l'Illa.

Pels reis del 56 en caigué, al nostre terme, una prou grossa. Començà devers les quatre de l'horabaixa. Ja fosca negra, em vaig arriscar a anar a fer un truc a un cafè de plaça, i el carrer Major era blanc com un llençol. De tornada, prop de mitja nit, n'hi havia ja més d'un forç. Al sendemà dematí, sol ben alt, vaig agafar la bicicleta. Pel camí de Son Manera només havia passat abans que jo un carro i les ginyes, primes com el call de la mà, eren més d'un pam fondes. Mai oblidaré aquelles mates tendres vinclades fins en terra ni aquells ametlers degotant cucurulls de sucre glaçat.

Anys més tard, lluny de la meua estimada illa, darrera un finestral d'un cèntric i miraculosament poc transitat carrer de Madrid, vaig tenir ocasió de sentir de prop la neu a balquena. No sé quin temps el meu nas estigué aferrat al vidre. Sí, me'n record que començava a despuntar el dia i la quietud ho omplia

Era s'any de sa neu de 1956. Tot el terme romangué nevat. Els dos nins que juguen amb el ca a Na Llarga són en Pep "Nofre" i la seva germana Francisca

tot. Pareixia talment com si les flòbies fossin pinzellades, com si una mà misteriosa les llançàs fent-les caure mansament perquè no es rompessin. També com el carrer Major anys enrere, al moment tot fou blanc. Per una estona ben llarga no es veié ningú. Els cotxes eren tan pocs que la petjada d'un, era tapada per la neu abans que n'arribàs un altre. Sols un teulader enredat de fred, arre-dossat al brancam de la finestra, era com jo testimoni viu d'aquell espectacle.

L'encfs durà poc perquè la nevada

tornà brusquina; la gent començà el seu tragí i els cotxes ompliren aquell carrer. Allò que quedà poc temps després, no foren mates vinclades fins en terra, ni ametlers guarnits de flòbies congelades. Allò que quedà ho conta aquesta cançó:

Dia de neu a la ciutat

Avui les flòbies blanques de la neu
queien mansament.
Prest tot es féu blanc
i dins el silenci del matí
tot sembla igual...
Floreix l'arbre esbrancat en blanques flors
i el carrer no és carrer per un moment.
Després vengué la pluja
i a poc a poc tot tornà en sí
i es romp aquell encant de la natura...
De l'arbre mort,
degoten blanques flors
i queda despulat.
En el carrer,
lo blanc es va mesclant amb la pols
i amb el trepig de la gent,
guaita la brutor per tot arreu.
L'ocell que cercava prop de mi
redòs avant el fred de la nevada
aixeca el vol quan la pluja és arribada
i jo em sent tot sol avui altra vegada
amb el fred i amb la brusca del matí.

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló

07009 Palma de Mallorca

Biel Camps i Ferrer
Desembre 1971 / Febrer 1999

Gabriel Camps Ferrer, aviador jubilat

A l'hora de la jubilació, portava més de 17.000 hores de vol
El Rei Joan Carles és condeixeble seu de promoció

"Vaig néixer a Llorito l'any 1937 —ens diu en Gabriel Camps Ferrer—. Els meus pares eren els amos de Son Joan Arnau, possessió ubicada en aquell terme. Les primeres lletres les vaig aprendre a Ca Ses Monges i més tard anava a classe amb don Joan Munar, vicari aleshores d'aquest poble".

"L'any 1950 els meus pares deixen Son Joan Arnau i venim a viure a Montuïri. Em sent montuïrer com el que més, fruit de les festes de Sant Bartomeu on prenia part de nin i jove en les corregudes".

El nostre amic s'ha presentat, però consideram necessari afegir alguns detalls més sobre la seva persona.

Recent col·laborador de **Bona Pau** direm que sembla viure la seva jubilació amb extrema satisfacció. Frueix de cada moment que transcorre.

D'esperit assossegat, té la virtut de contagiar aquesta qualitat als qui estan amb ell. Acollidor i afable fa que el visitant o l'amic es trobi també amb un estat d'ànim relaxat en extrem. Es complau recordant alguns fets de joventut. No ha dit que enyoràs el passat però evoca moments i fets per ell inoblidables.

Asseguts els dos dins l'espaiosa habitació d'una antiga possessió —Sabó— hi

veim en ell a més de l'"Icaro" dels temps moderns, la presència i l'esperit del cap de casa pairal, que pensa bé les coses abans de prendre alguna decisió. El comandament de les diferents aeronaus que ha pilotat durant anys amb fermesa i seguretat, estava en bones mans.

Precís amb l'expressió ens va contant

detalls interessants de la seva vida. Amb ell podríem dialogar hores i no acabaríem. La seva conversa engrescadora podria omplir pàgines. Aquí transcriurem una part breu i resumida del nostre diàleg amb ell.

Direm abans de fer-li cap pregunta que només té un germà, en Jaume, més jove que ell, i que es casà l'any 1967 amb Maria Antònia Coll. Tenen tres filles i "quatre néts i mig", ens diu amb humor.

Hem d'afegir un fet important del nostre interlocutor: Com a capità de les forces aèries espanyoles i més endavant al comandament d'altres aeronaus al servei de companyies aèries civils, duu més de 17.000 hores de vol.

— Per què no ens poses en antecedents, Biel, del temps que precedí al teu ingrés a l'Exèrcit de l'Aire?

La rialla tènue que guaita dins el seus ulls s'accentua quan contesta, assegut a un sofà dues passes enfora.

— Una vegada haver fet el batxiller i revàlida —ens diu— vaig prendre la decisió de presentar-me a les proves d'ingrés a l'Acadèmia General de l'Aire, situada a San Javier (Múrcia). Per primera vegada i a bord d'un avió vaig creuar la mar des de Son Bonet fins a València. Era l'any 1954. Allà m'hi esperava el canonge don Norat "Pofane", amb el qual s'havien posat d'acord els meus pares perquè em cercàs algun lloc per anar a dormir. Don Norat vengué a esperar-me a l'aeroport i no volgué que anàs en lloc a cercar hostatge; em col·locà a una residència administrada per monges i em féu sopar amb ell. No ho he oblidat mai —diu amb to alegre—.

— Passem als anys següents.

— Bé... Després dels estudis corresponents a una escola especialitzada de Santiago de la Ribera (Múrcia), el 1956 vaig aconseguir ingressar a l'Acadèmia de l'Aire com a "Caballero Cadete". El 1958 ascendia a alferes alumne.

— Si no anam equivocats aquest any conegueres personalment el Rei don

(Continua a la pàgina següent)

música bar
Ca Na Poeta

Carrer Major núm. 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

(Ve de la pàgina anterior)

Joan Carles. En quines circumstàncies?

— Sí. Resulta que aquest any (1958) don Joan Carles, Príncep encara aleshores, es va incorporar a la nostra unitat i seguí el nostre curs com un alumne més. Fou de la nostra promoció. Durant nou mesos conviví amb nosaltres, portant una vida igual exactament que tots els qui estàvem allà. Les pràctiques i els estudis que feia ell, eren els que fèiem tots. Amb una paraula, era un alumne més entre nosaltres.

— Aquesta promoció, els qui la formàreu, teniu algun contacte amb ell des de llavors?

— Ja ho crec. Sí. Cada any o cada dos anys ens reunim amb ell i dinam o sopam plegats. Són moments molt agradables en què commemoram el temps passat.

— Com era el Rei, personalment?

— Idò mira: era un bon alumne; un alumne més entre nosaltres que complia amb tots els seus deures i obligacions, un company excepcional que sempre es recorda d'un mode molt agradable.

— Tenim altres temes per tractar i disposam de poc espai. Continuem. Quan sortires de l'Acadèmia de l'Aire, quin i a on fou el teu primer destí?

— Acabats els estudis a l'Acadèmia, som promogut a Tinent i m'envien a fer dos cursos d'especialització a Salamanca i Jerez. Seguidament seria destinat a Palma, concretament a l'Aeroport de Son Sant Joan, a l'Esquadró de Salvament. Poc temps després, l'any 1961 em vaig casar.

— Ens creiem que estaves a la Base de Pollença?

— Et diré: més endavant, promogut a Capità, em destinaren a la Base d'Hidro de Pollença. Allà hi vaig trobar en Bartomeu Bauzá, fill del ferrer "Pelut", que era el cap de manteniment. Estàvem ja a 1964.

— Quantes aeronaus hi havia al Port

El biplà Bucker, el primer avió militar que va pilotar

de Pollença?

S'observa una satisfacció en el rostre del nostre interlocutor quan anam parlant d'aquest tema. Es nota que ha estimat la seva professió.

— Hi havia els famosos "Dornier" alemanys. Aparells de reconeixement, molt bons per cert. Després et contaré una petita història. Com a cosa curiosa et diré que vaig volar amb el darrer hidroavió que hi ha hagut a Espanya. Un "Dornier", precisament fabricat a Alemanya l'any 1944. Aquests aparells estaven fabricats per volar només 200 hores. A la base de Pollença ens cuidàvem d'ells amb molta cura. Volaren moltes hores durant anys.

— I la petita història que deies abans?

— Ah! Sí.

Ha estat una exclamació espontània amb tot el bon humor que destil·la el nostre entrevistat. I comença el relat.

— Cert temps després —ens diu— rebérem una cridada d'auxili d'un gran transatlàntic que navegava a unes 100 milles al sud de l'illa de Cabrera. Es tractava del "Michelangelo" que havia sortit de Bons Aires i es dirigia al port d'Haifa (Israel). Tenien a bord un nin gravíssim amb una hèrnia estrangulada. El cas era urgent i no el podien operar en el vaixell. Havien comunicat amb els americans de Rota, els anglesos de Gibraltar, els francesos de Marsella i amb els italians de Roma. No hi havia acudit ningú. Aixecam el vol des de Pollença amb el "Dornier" de torn i a la situació prevista avistàrem el majestuós transatlàn-

tic. Donàrem una volta al seu entorn i s'aturà. Estàvem dins aigües internacionals. Quan havíem partit del Port de Pollença la mar estava tranquil·la, però aquí, a centenars de milles enfora de la base, hi havia una maragassa accentuada i les ones altes i perilloses. Així i tot ameritzàrem prop del vaixell. Moments després una llanxa es despenjava del transatlàntic. El copilot i jo ens sorprenguérem quan veiérem un grup d'israelites igual que els

que veim a les revistes: capell posat i cabells i barba cargolats remant cap a nosaltres. En mig, el pare amb el nin en braços. S'acostaren i amb grans esforços pujaren el nin a l'aparell. Ara venia la part difícil: havíem ameritzat amb dificultat, però com aixecàrem el vol amb el mal estat de la mar i l'altura de les ones? La solució no es féu esperar massa. Una vegada haver pujat la llanxa, el transatlàntic continuà la seva ruta accelerant al màxim. Esperàrem uns moments més, i damunt l'estela del vaixell prenguérem el vol. Al cap d'uns quants dies vàrem visitar el nin a la clínica on, ja intervengut i fora de perill, jugava damunt el llit. Ens alegràrem molt. Era la satisfacció del deure complit.

— Molt interessant —li deim—. Són fets que a vegades el gran públic ignora.

— Així mateix —diu— els diaris en donàrem compte.

— Al llarg d'aquests milers d'hores de vol i dins la immensitat de l'espai deus haver tengut sorpreses. Què en dius dels OVNIS?

En Biel ens mira, sembla que cerca per on va la pregunta. Moments després contesta.

— Quan estava a punt d'ascendir a comandant, era el 1972, vaig tenir l'oportunitat de demanar excedència i vaig passar a l'aviació comercial. En certa ocasió, jo ja era pilot civil, em traslladava particularment de Palma a Barcelona. Estava amb els pilots amics meus dins la cabina de comandament de l'avió i de cop ens comuniquen de terra

que uns llums desconeguts a la part del morro i la coa ens seguien molt a prop. Nosaltres no vérem res, però seguint instruccions de la base aterràrem sense més incidents. Però el cas més important fou el que em tocà essent jo el cap de control de l'aeroport de València. Una aeronau, un "Caravelle", que havia sortit de Palma amb destí a Canàries, es trobà prop de la costa valenciana envoltat de llums que el seguien. La tripulació no sabia d'on venien ni què eren. S'aixecaren dos caces per tal d'averiguar de què es tractava. El "Caravelle" va haver d'aterrar a l'aeroport de València. No es pogué aclarir res. Els diaris en parlaren molt.

- Havent de tripular noves, diverses i grans aeronaus, degueres haver de posar-te al dia i reciclar-te?

- Al llarg d'aquests anys vaig fer cursos a París, Copenhague, Londres i altres ciutats. Conec tots els aeroports d'Europa i molts del Nord d'Àfrica.

- Llevat dels llums -direm misteriosos- dels què ens has parlat, has tingut algun incident seriós al llarg d'aquests anys?

- He volat més de 17.000 hores i visitats molts de països. No he tingut mai cap accident, petit ni gros. Dec esser uns dels pocs pilots que pot presumir d'això...

S'atura un moment en la conversa i diu amb humor.

- El fet més curiós que m'ha passat fou una vegada volant en ruta cap a Moscu. Vaig haver de tornar enrere per-

què la calor havia fus l'asfalt de les pistes. Així com sona.

- El primer i el darrer avió que pilotares?

- El primer, un biplà, era una avioneta "Bücker". El darrer, passant pels "Dornier" i altres, un "Boeing" 737.

- Complida la teva tasca, què esperes de la vida, Biel?

Mira enfora part damunt nosaltres quan contesta.

- Les meves il·lusions són poc originals: esper veure representada una petita obra teatral que vaig escriure, veure créixer els nés, mantenir Sabó més o manco arreglat perquè hi capiguem tots... no donar molta mala vida...

- Per tancar l'entrevista: quina qualitat és la que més admires en les persones?

No pensa molt de temps quan contesta.

- L'honestedat.

Així hem vist en Gabriel Camps. Bona part de la seva vida dins la cabina de comandament de distintes aeronaus envoltat d'instruments. Per companyia, les estrelles. Ferm i conscient sempre de la seva responsabilitat, com demostren els fets. Ara, jubilat, fa volar la fantasia situant la seva inspiració a nivell de les coses senzilles del camp... de la natura... de les persones...

Ho tanscrivim, tenint en compte la seva secció "Recordances. Cançons d'en Biel. Entre gloses i poemes" de la nostra revista.

Miquel Martorell Arbona

Gloses

A na Catalina de can Xim

Amb sa glosa que he preparada, en ella explic el motiu: Catalina si ho llegiu sa vostra mare teniu de dia deu enterrada. Per ella l'he dedicada, va ser molt bona veïnada, molts de pics amb ells dinava, m'agafaren com un fill. A l'amo l'apreciava, i per jo era com un pare, molt bon home i se notava, lo que tenia ho donava, i amb jo no miava prim; quasi sempre me cercava, si no el veia jo hi anava per poder fer sa xerrada per can Carrió i can Xim.

Amador Font

A la meva padrina Magdalena Sastre Roca

Padrina, vós sou molt llesta sense mai 'ver estudiat; ho mostrau amb lo xalesta que estau a sa vostra edat.

Aquesta serenitat, aquesta amirada antiga a n'aquest temps de la vida em deixa meravellat.

Jo solc dur una armadura que em tapa sa fesomia, però tene sa valentia de dir qualque florigura.

I vos dic floreta meva, vos mostrau amb uns colors que superen es millors des temps de sa primavera.

Pep Miralles "Cuni"

Super Montuiri Extens assortit

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria

Xarcuteria • Fruita i verdura

"Panaderia" • Pastisseria • Rebosteria

Servei a domicili

C/ Es Dau s/n

Tlf. 64 67 60

Montuiri

BERENARS
MENÚ ECONÒMIC
RESTAURANT A LA CARTA
MENJADOR PRIVAT

Sales per a
BATEIGS
COMUNIONS
NOCES
CONVENCIONS
etc. etc.

Telèfon 971 64 40 01

Carr. Palma-Manacor, km. 30

MONTUÏRI

Una pesta del segle XV

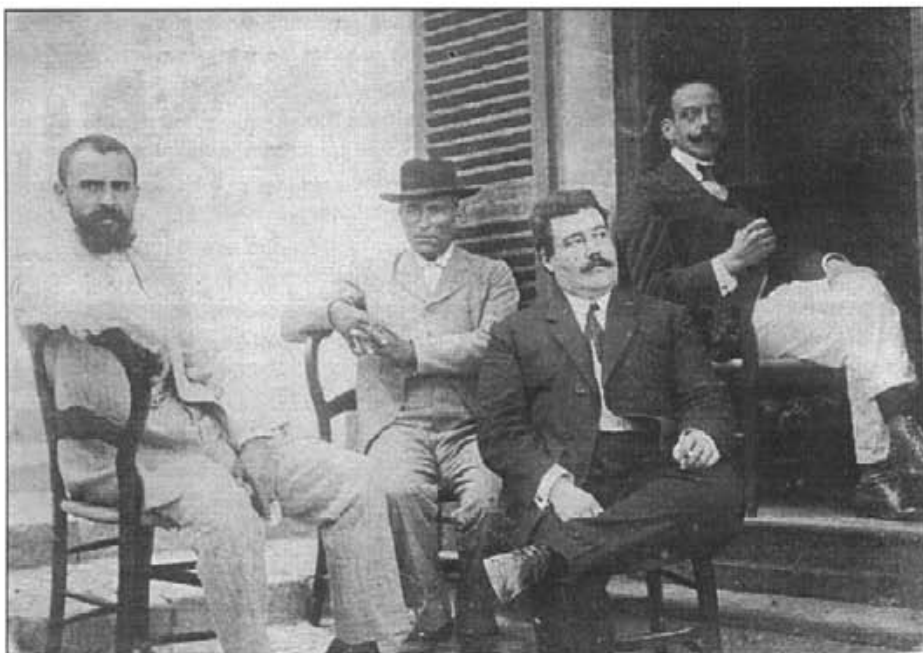
L'escrit que avui presentam va ser publicat com a article a la revista La Nostra Terra l'any 1934. El seu autor és Joan Muntaner Bujosa (Valldemossa 1906 - Palma 1969). Segons la Gran Enciclopèdia de Mallorca fou cronista de la ciutat i de l'antic Regne de Mallorca (1949-1969). De formació autodidàctica, va investigar sobretot la història de Valldemossa i de la ciutat de Palma, publicà diverses obres, la majoria d'elles de caire històric i fou secretari (1936-68) i bibliotecari (1968-69) de la Societat Arqueològica Lul·liana i membre de l'Acadèmia Provincial de Belles Arts (1967).

El tema del qual tracta és d'una epidèmia de glàiola o pesta bubònica que afectà les contrades de Valldemossa, Deià i Sóller a mitjans segle XV. Encara que no parli directament del nostre poble, pensam que serveix per allisonar-nos una mica de la forma en què actuaven aquestes epidèmies a la nostra illa, especialment a les zones i pobles més costaners.

Una pesta del segle XV

Era cap a la segona meitat del segle XV. Encara es ressentia Mallorca de l'escalfor d'aquella lluita de Forans i Ciutadans i, saturat de rancúnia l'ambient, va estar a punt en 1463 de veure encendre's altra volta la foguerada de la discòrdia. Aquesta rivalitat entre els fills d'una mateixa terra, habitants de Ciutat i pagesos, però enemics entre ells, fou el naixement de les parcialitats que durant llarg temps plagaren la nostra Ciutat i viles de bandositats i, com a fruit d'elles, de discòrdies, lluites i vides perdudes. Per altra part, Catalunya, baix l'ombra del Príncep de Viana, s'era aixecada contra Joan II, aconseguint arrossegar al seu costat a la veïna illa de Menorca. No foren poques les crides que es feren a Mallorca perquè s'unís als germans de raça d'enllà del mar; el governador Vidal de Castelladoriz procurava per tots els mitjans que el moviment d'insurrecció arrelàs en la nostra terra. D'aquí sortien lleves de gent cap a Catalunya i s'aparellaven naus i milícies per anar a Menorca a reduir els insurgents.

Aquest era l'ambient de Mallorca quan l'any 1467 va fer acte de presència un nou element de calamitat social, que ha-

Senyors de Can Ferrando asseguts, a principis de segle, davant el portal de ca seva que dona als graons

via d'excitar més encara la intranquil·litat del nostre poble: el morbo.

Feia temps que, tant en la ciutat i costa de València com en Barcelona, Tortosa i altres llocs de Catalunya, una pesta de glàiola havia estès el seu terrorífic mantell, destruint vides i imposant arreu la dissort.

Anys enrere, els Jurats del Regne, per a defensar-lo contra la invasió de qualsevol pesta, havien vedat l'entrada a Mallorca de fustes, persones i mercaderies procedents de lloc moribós, però veient que no era possible d'evitar que les naus arribassin al nostre port, en especial les mallorquines, redactaren els dits Jurats unes Ordinacions que foren decretades el 13 de desembre de 1459, en les quals es proveïa l'habilitació d'un lloc determinat a on es poguessin metre els homes, robes i mercaderies que els vaixells portaven. Una de les torres de Porto-Pi fou el punt assenyalat de prevenció, a on s'allotjaven per espai de 40 dies tots els que venien de terres declarades moriboses, junt amb les mercaderies, i, per evitar tot contacte, els mateixos aïllats recorrien de dalt la torre amb una corda els aliments que se'ls donaven. Més tard, vists els treballs, incomoditats i despeses que ocasionava aquell lloc de quarantena, entre d'altres inconvenients al·legats per estar lluny de la Ciutat, es traslladà a unes botigues

prop l'Hospital de Santa Caterina.

Assabentats estaven els jurats de Mallorca de l'epidèmia que hi havia per les costes de València i de Catalunya, i davant l'amenaçadora invasió, l'any 1467 nomenaren una comissió, integrada pels honorables Joan Cunilleres, Francesc Axeló, Pere Catlar jove, cavallers i Antoni Colom, ciutadà, amb plenes facultats per prendre totes les mides necessàries per barrar el pas de la nostra illa al mal de glàiola. Entre les determinacions que prengué aquesta comissió, una fou recordar l'orde que fustes, persones, robes i demés mercaderies procedents de part moribosa no entrassin per lloc algun a Mallorca; a més feren fer crides de part del magnífic Lloctinent general que Anaguna, de qualsevol condició o estament fos, no gosàs acollir algú lo qual vingués de lloc moribós sots pena de la vida. No contrastant tant de rigor, encara hi va haver qui s'atreví a contrafer els anteriors manaments, i noticiós el Lloctinent els va fer agafar i, en no esser per les pregàries dels Jurats, haurien estat penjats, commutant la pena en corre la Ciutat amb assots.

Mitjançant aquestes i d'altres provisions s'aconseguió preservar per algun temps la Ciutat i l'illa del morbo, però,

(Continua a la pàgina següent)

(Ve de la pàgina anterior)

malgrat tot, aquest va poder trobar mitjà i manera per introduir-se i arrelar a Mallorca, si bé dins una extensió prou limitada.

Arribà un dels últims dies de febrer de 1467, al port de Ciutat un vaixell de València, i amb ell un frare de l'ordre de predicadors dit fra Mateu, el qual trobà manera de poder desembarcar i recollir-se en el convent de Sant Domingo. No passà desapercebuda aquesta vinguda i l'endemà, assabentats els Jurats, anaren personalment al dit monestir i feren agafar el monjo en qüestió i l'obligaren a embarcar-se en un llaüt per retornar-lo al mateix vaixell en que era arribat. No sabem com fra Mateu se'ls arreglà, el fet és però que aconseguí dels barquers que el deixassin altra volta a terra prop la torre d'en Carroç i, entrada la nit, emprengué el camí de Valldemossa per anar al monestir de Trinitat, el qual aleshores tenien els frares dominics i a on hi residia una reduïda comunitat d'un o dos monjos i altra gent. Mala arribada era la d'aquell frare pels tranquils paratges i termes de Mira-mar, ell estava ja ferit de la glànola i al cap de dos dies d'esser allà, el 4 de març, moria. No havia transcorregut gaire temps d'aquesta mort quan els altres monjos i gent que habitaven les cases de Trinitat eren contagiats i anaven desfilant seguint la mateixa sort. El foc pestilent encès en el dit monestir havia assaltat l'alqueria d'en Marroig, per quant algunes persones d'aquella s'havien acostat allà, i cap dels ferits de mal escapà a la mort.

Assabentats el Lloctinent i Jurats de Mallorca del que passava a Miramar, trameteren el 30 de març a Valldemossa als

honorables Gaspar Pont, un dels Jurats, a Pere Catlar menor i al metge, mestre Berenguer Piquer, per prendre totes les mides escaients al cas. Arribats a dita vila, es reuniren els comissionats amb el batle i jurats d'aquella parròquia, ensems amb el prior de Cartoixa Fr. Berenguer Roig, i acordaren redactar uns capítols, mitjançant els quals aïllar i evitar la propagació de l'epidèmia, procurar que les persones recloses dins l'acordonament decretat tinguessin totes les coses necessàries per la seva sustentació, i finalment, reglamentar la manera que tenien de regir-se les guardes posades en el coll de la Padriça, coll d'En Ribes i l'Atalaia.

Rigoroses eren les ordres donades als guardes. Si veien que alguna de les persones recloses volien eixir de l'acordonament havien de cridar via-fora i no deixar-les passar; i si era impossible evitar que en sortissin havien de disparar la ballesta. A més, era ordenat que si alguna de les dites persones hagués pogut burlar la vigilància dels guardes, sortint del lloc declarat moribós, per esser un perill a la salut pública, qualsevol fos qui la trobàs podia matar-la sense incorrerment de culpa.

Per la vila de Valldemossa i lloc de Deià es feien crides que ningú no gossàs passar ni entrar dins els termes de l'alqueria i monestir de Trinitat, alqueria d'en Marroig ni en el conradís de la d'en Massot, sots pena de la vida.

Essent necessari que els habitants tancats dins els paratges de Miramar tinguessin tota l'ajuda possible, els Jurats de Mallorca conduïren i estipendiaren al cirurgià Salvador Vives, amb el salari de 12 lliures mensuals ultra la messió de la

seva persona, per menjar i visitar no tan sols els ferits de glànola sinó també els indisposats per qualsevol malaltia, ja que els era impossible d'haver altre metge. Perquè l'assistència espiritual tampoc no els faltàs, hi trameteren un frare molt vell del Convent de Sant Domingo anomenat Afra Vellets?, al qual li posaven el menjar en un lloc determinat i ell a certes hores l'anava a recollir.

El 13 d'abril havien mort entorn de deu apestats i continuaven amb rigor les precaucions. Cada dia una persona de confiança i diputada pel batle i jurats de Valldemossa, recorria i visitava tots els punts on estaven els guardes, i d'ells rebia informació de quantes novetats ocorrien dins el lloc empestat i de la salut dels reclosos, també els procurava subministrar totes les vitualles indispensables per a sustentació de la vida, especialment les provisions de primera necessitat les eren donades en gran quantitat i per molts jorns a fi d'evitar la freqüència de contacte. De tot quan passava, el batle certificava al Lloctinent i Jurats de Mallorca.

El contagi començat a Miramar a principis de març, continuava durant l'abril i va anar mancament fins a cessar per complet, segurament dins el maig, havent de lamentar, segons relació, de 15 a 20 defuncions causades pel mal de glànola durant el temps que es passejà pel monestir de Trinitat i alqueries circumveïnes.

Des del començament de l'epidèmia de glànola a Miramar, havia estat prohibit als habitants de Sóller, d'acollir en les seves cases tota persona procedent de la vall infectada. Els solterics, un poc escèptics davant la contagiositat del mal que tenien en terres veïnes, no cuïaren a posar guardes a l'entrada del seu terme i alguns fugitius pogueren introduir-se sens obstacles a la vall de Sóller. No passaren gaires jorns que un d'aquests fugitius no es declaràs atacat de morb. Noticiós el Lloctinent general del nou cas de glànola fora dels termes reclosos de Miramar, per tal d'apagar de seguida el foc pestilent que s'acostava a Sóller, amb lletra de 24 d'abril anomenava la Junta de morberia d'aquella vila, la qual estava integrada, a més del batle i jurats, per en Joan Alcover, Lluç Pont, Joan Arbona i Pere Frontera, amb plenes facultats per indagar l'aparició de la pesta en dita parròquia i prendre totes les mides necessàries per tal de reduir-la.

La mala nova de l'expansió del mal s'e-ra escampada per Ciutat i l'endemà dis-

Ferreria Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuïri

sabte 25, festa de Sant Marc, es feu processó de rogativa perquè Déu Nostre Senyor alliberàs la capital de pestilència i en la Catedral era exposada la relíquia de Sant Sebastià.

La vila de Sóller encara es conservava neta del contagi, però aquest estava declarat en algunes alqueries i cases de camp. El batle havia mes en l'alqueria d'En Miquel Sacanal als fugitius procedents de Miramar i tots els atacats de mal; el 30 d'abril, el Lloctinent manava a aquella autoritat que fes desemparar la dita possessió, per les reclamacions exposades del seu propietari, i habilitàs, per tenir isolats als infectats, Santa Caterina del port i la possessió d'En Sala. Totes les precaucions foren poques; dins la població s'eren declarats ja alguns casos de glàiola i la calamitat entrava de ple dins Sóller. Prompte arribaven allà, tramesos per les autoritats del Regne, l'honorable Pere Ametler, jurat, i el metge mestre Piquer, els quals amb la Junta de morberia feren paredar els portals de totes les cases apestades; insuficients foren els esforços per reduir el mal; com una onada de foc la pestilència era estesa per tota la vila i vall de Sóller.

Davant la gravetat del cas, els Jurats de la Ciutat decidiren ofegar el mal dins la vall de Sóller i aïllar-lo per complet de la resta de l'illa. En el coll de Sóller, de Fornalutx i demés passos i llocs per on es pogués eixir de dita vila eren posades guardes. El Lloctinent comunicava a tots els batles de Mallorca que, sots pena de la vida, no acollissin en les seves viles cap persona procedent de Sóller, si no era portadora del butlletí dels honorables jurats.

Desconhortador devia esser l'aspecte de Sóller per aquells dies de calamitat. La major part de la població esverada pel temor, havia abandonada la vila i s'era refugiada a les altures de les muntanyes, donant facultat el Lloctinent als jurats d'aquella universitat per prendre acords, ja que era impossible de reunir el consell. Amb quins ulls no devien mirar els pobladors del pla de Mallorca les muntanyes de Sóller, al pensar que baix d'elles imperava l'angúnia i la mort...!

Davant la probabilitat que el mal fes aparició dins la Ciutat, la intranquil·litat era gran, per tal de tenir més estreta la vigilància eren tapiats tots els portals de les murades menys els de Sant Antoni i el Sitjar on una guarda contínua de quatre homes, repartits per estaments amb un cap de gaita, escorcollaven i indagaven

la procedència de tothom, per vedar l'entrada a qui pogués venir de Sóller. Les pregàries a Déu tampoc no faltaven; els honorables jurats, junt amb el capítol de la Seu, organitzaven processons. Cada dia, després del Sanctus, es tocava el Aseny Antoni i el celebrant feia la commemoració de Sant Sebastià, i tots els que en aquell moment agenollats resaven un parenostre guanyaven quaranta dies de perdó. El diumenge 6 de juliol es feu una gran processó de pregària perquè ADeus nos gordàs de mortalitat e ajudàs a Sóller que's morien; una nombrosa concurrència, singularment de fadrins i donzelles, desfilava amb gran devoció per les principals vies de la nostra ciutat portant les relíquies de Santa Praxedis i en la Catedral era exposada novament la de Sant Sebastià a la pública veneració.

Mentre l'epidèmia estava en el període àlgid del seu desenvolupament, els vicaris de la Parròquia registraven de 10 a 12 defuncions diàries, complint així l'encàrrec fet a ells pel Bisbe de portar tan trista estadística. A l'entretant arribà a la nostra ciutat, procedent del continent, un metge Castellà dit mestre Diego, el qual es presentà als Jurats de Mallorca i els exposà que si el pagaven, ell, ajudant Déu i amb certes aigües i pòlvores que daria a beure als qui encara no estaven ferits del mal, no moririen i en cas d'emmalaltir prompte sanarien; foren-li dades a compte 50 lliures i de seguida partí cap a Sóller a posar en pràctica el seu mètode curatiu, però malauradament prest es va mostrar el fracàs d'aquell medicament.

Gran era el suplici a què estava sotmesa la vila de Sóller; si patia l'assot de la pesta, el flagell de la fam es mostrava també amenaçador. Les provisions de blat s'havien anat reduint i ja es notava l'escassetat. Es va recorre aleshores en suplica als Jurats del Regne i aquests feren un préstec als de Sóller, el qual fou confirmat mesos després pel Gran i General Consell a instàncies del Lloctinent el 4 de setembre; mitjançant aquests diners compraren blat, allunyant així el fantasma de la fam, i pogueren fer cara a altres despeses de necessitat causades pel morbo. Per subvenir les famílies i persones necessitades era entregada a Gabriel Castanyer certa quantitat de diner procedent de l'anterior préstec, que amb consell de dos adjunts nomenats per la Universitat de dita Vila, entregava a tots els suplicants menesterosos l'ajuda possible, amb pacte emperò de retornar el mateix diner una

Isabel Manera Mayol, germana de l'enginyer de camins, Honorat, casada amb Mateu Sastre "Pellusco" i besàvia de Margalida "de Meià". Un dia que anava a donar menjar a les gallines (Aproximadament el 1900)

volta passada la pesta.

Durant set mesos va patir Sóller els treballs calamitosos de l'epidèmia. Les pregàries fetes al Totpoderós deixaven sentir els seus efectes i la fúria de la glàiola anava amansant-se amb tal rapidesa durant el mes de setembre que en el següent d'octubre havia finita per complet. Després d'un temporal de desgràcies va començar a lluir de bell nou la calma i els solteries fugitius, espargits per les muntanyes, retornaven a les seves llars abandonades mesos abans de malgrat; però l'alegria era mala de fer renéixer dins un poble del tot abatut pels esforços i treballs sostinguts amb la calamitat i el trist record de les víctimes, entorn de 300, causades per la pesta.

A la Ciutat, les portes eren desemparades, assossegant-se els esperits davant la dissipació del núvol de l'amenaça. El 28 d'octubre, dia de Sant Simó i Sant Judes, a la Catedral es feia una gran festa amb sermó i processó per donar gràcies a Déu per haver guardat la Ciutat de pestilència i haver aquesta finita a Sóller. - Joan Muntaner i Bujosa

MONTUÏRI ABANS I DESPRÉS DE 1300 - V

L'any 1270, el batle, que ho era de Montuïri, Castellix, Lluçmajor, Petra i Sineu, passa comptes de la batlia

1259, agost.- Arnau de Llobera, Sança i Dolça fills de Joan de Llobera i muller Catalana ara casada amb Guillem Pou, tenint 15 anys d'edat i volent contreure matrimoni, es volen repartir els béns: la meitat de l'alqueria Beniquinele, terme de Montuïri, en alou franc, exceptuant dues peces de terra que són tengudes en nom de l'ardiaca, sagristà i xantre de la Seu de Mallorca, exceptuant també un verger que és tengut en nom de Guillem Font. La dita Catalana i Guillem Pou amb els prohoms han feta estimació: 1.000 sous reials, i altres béns, 500 sous. Per això les esmentades Sança i Dolça venen a dita Catalana la part que els pertoca de dita alqueria Beniquinela per preu de 1.500 sous. Tot seguit Ramon Ferrer que s'ha de casar amb la sobredita Sança reconeix que el dot és de 600 sous reials de València que són 120 mazmodines d'or a raó de 5 sous la mazmodina, i afegeix per la virginitat de la novia i per augment o escreix 60 mazmodines (1).

1259, novembre.- Rodric Yanes era batle de Montuïri, Sineu i Petra en nom de l'Infant en Jaume (2).

1259, 1 desembre.- Pere de Far ven a Pere Gener la meitat que té en el casal molí al pont quan se va a Montuïri (l'altra meitat és de Pere Cifre), en la porció de Nunó Sanç, i fa tot el molí un morabetí de cens, per preu de 55 sous reials de València (3).

1263, 28 octubre.- Pedrolo de Vilagrassa ven a Arnau (.) en alou franc un rafal que té el seu pare Balaguer deixat en testament i aquest ho havia comprat a Arnau Portell, situat en l'alqueria Benicarpach en el terme de Montuïri; i aquest ho tenia per donació del rei Pere, i s'ho havien dividit amb Martí Bertran per raó de 6 joves que hi tenia dit Vilagrassa. El dit rafal amb cases, camps, vinya, garrigues, etc. per preu de 62 lliures i mitja reials de València (4).

1263.- Berenguer de Tornamira, lloctinent reial, ven a Bernat Candaler, Ramon Suau, Guillem Ferrer de Castellbisbal i Guillem Prats els drets reials de Lucmajor i Castellig i Muntueri per 1.280 quarteres de blat (5).

1264, març.- Era batle reial de Lluçmajor i Castellix Garcia de Randa (6).

1264, febrer.- Pere de Caldes, lloctinent reial, reconeix que Garcia de Randa ha passat comptes del que ha rebut de la vegueria de Lucmajor i Castellig i han estat 30 sous. Més ha rebut 16 sous i mig pel cens de Lucmajor (7).

1265, 30 setembre.- Guillem de Castellet, comanador de la Casa del Temple, estableix a Pere Barber un tros de terra situat a l'alqueria Mianes; confronta amb l'honor d'Arnau Burguet i camí que va a Manacor. A cens d'un morabetí d'or alfonso en la festa de Nadal i 50 sous reials d'entrada (8).

1266, maig.- Pere de Caldes, lloctinent reial, ven a Roderic Yanes i Guillem Llorenç els drets reials sobre els blats dels termes de Lluçmajor, Castellig i Montuïri per 1.050 quarteres, comprés del delme de l'alqueria d'Arnau Burguet; pagaran tres parts de forment i dues d'ordi la festa de Santa Maria d'agost (9).

1266, 11 juliol.- Berenguer Rabassa, habitador de Sineu, sa muller Donoria i el seu germà Bernat Rabassa venen a Arnau Burgues, fill de Burgues de Sabadell, dos morabetins censals que fa Jaume de Caldes de Montuïri per dues joves de terra que en nom seu té a l'alqueria Beniaziza, terme de Muntueri, i això és per pagar el dot de sa germana Sança que ha de contreure matrimoni. Per preu de 18 lliures (10).

1268.- 31 març.- Pere de Bell-lloc i muller Berenguera venen a Pere Barber un tros de terra a l'alqueria Mianes, porció del Temple, terme de Montuïri, que presta delme i tasca. Confronta amb els honors del comprador i venedor, puig de Mianes. Per preu de 40 sous reials de València. Firma fra Guillem Mascaró comanador de la Casa el Temple. Firma Guillem Gomir, prevere que serveix l'església de Santa Maria de Montuïri, en poder del qual signà dita Berenguera (11).

1269, novembre.- Jaume de Vilaragut, prevere, ven a Jaume de Caldes un morabetí censal que li fa per la meitat del rafal Beniarriach, franc d'alou, en el terme de

Muntueri. Per preu de 28 lliures i mitja reials de València (12).

1270.- Pere de Caldes, lloctinent reial, reconeix que Examen Riglos, batle de Montuïri, Castellig, Lluçmajor, Petra i Sineu, ha passat comptes de la batlia exercida durant dos anys (13).

1270, 1 setembre.- Jaume de Caldes canvia a Pere Company la meitat de l'alqueria Alfayfa dita vulgarment Montreal i el quart o agrer que rep de la meitat del rafal Toirig que té en nom seu Berenguer d'Oulesa, terme de Montuïri, i el té posseeix per compra que féu a Bartomeu d'Alcover i aquest ho té del seu pare Joan d'Alcover i aquest i Ferrer Company, pare del sobredit del qual és l'altra meitat ho compraren a Berenguer de Montreal i aquest ho tenia per concessió reial. Confronta amb l'alqueria de Pere Verderra anomenada Alcoraya, alqueria de la Casa del Temple dita Benialfimar, honor dels hereus d'Arnau Burguet, alqueria de Guillem Llitera, honor de Guillem Avellà, honor de Guillem de Caldes i tres rafals del Temple. En Company cedeix a canvi del rafal Attarich, terme de Montuïri, porció reial que ho havia comprat a Maria muller de Domingo Pais, i era de Gomis Peris fill de dita Maria i del primer espòs Pere Gonsalb i dit Peris ho tenia per donació de l'infant Pere de Portugal. Signa Ferrer, prevere que serveix l'església de Santa Maria de Montuïri en poder del qual firmà la dona Alemanyà muller de Jaume de Caldes (14).

Ramon Rosselló Vaquer

- 1) ARM ECR 345 f. 44.
- 2) ARM ECR 345 f. 97v.
- 3) ARM ECR 345 f. 107v.
- 4) AHN Clero carp. 85 núm. 12.
- 5) ARM ECR 643 f. 11.
- 6) ARM ECR 345 f. 208.
- 7) ARM ECR 643 f. 20v.
- 8) ARM RP-XIII núm. 144 bis.
- 9) ARM ECR 345 f. 180v.
- 10) ARM RP-XIII núm. 144.
- 11) ARM RP-XIII núm. 154.
- 12) ARM RP-XIII núm. 162.
- 13) ARM ECR 247 f. 201.
- 14) ARM RP-XIII núm. 165.

La sobressada torna blanca - II

Les matances ara

Pel que sembla, enguany, els qui han fetes les matances durant el mes de novembre fins a mitjan desembre, la sobressada, a bastants cases les està tornant blanca.

A més de criar els pores de manera ràpida i no com es criaven antany per la pagesia, quan arriba el dia de les matances també generalment es frisa massa. Es mata el porc el matí, generalment al voltant de les 7, es desfà tot d'una, es desnossa i, com que ara es capola la carn amb capoladora accionada per motor elèctric, amb un *santiamèn* tot esta capolat. Abans de migdia, a llocs, ja està tot el porc enllestit i les sobressades penjades. Queden els camaiots i botifarrons dins la caldera, l'escurada dels ribells i altres atuells que s'han emprat. Una vegada escurat i netejat, els matancers se'n van. Ja no es pensa amb un bon sopar de matances, amb el *binerbol* i els jocs de després d'haver sopat.

Fa anys, per pair el sopar, els matancers i matanceres i qualche convidat, decidien jugar a jocs populars i arrelats dins la pagesia: Es jugava al tio paper, a borinot, amagar penyora i altres. A vegades, segons com i on, havia ball de bot esclafint els dits o amb el só de les castenyetes. Aquestes rauxes matanceres fa estona s'han perdut. I és que abans, la gent, no anava tant de pressa.

Actualment no és que hagin variat gaire les maneres d'obrar el porc respecte a temps enrera, però es fa massa ràpid. Quant la gent foravilera vivia amb més calma i tranquil·litat que ara, les matances duraven dos dies. Hi havia el costum a bastants de llocs de matar el porc a mitjan matí o tot d'una quan havien dinat. A aquesta hora, el primer dia de matances, donava temps de desfer el porc, fer el budells nets, desnossar i capolar la carn que ha d'ésser la sobressada. Es capolava rodant a braç i tira-tira. Una vegada capolada es procedia a pastar-la dins el ribell adient barrejant la pasta amb el pebre -dolç i coent-, sal i, segons el costum de la casa, s'afegia una mica d'espici.

Una vegada pastada es feia un clot o forat enmig a fi que eixugués, així reposava tota la nit. L'endemà es procedia a omplir els budells. Aquests s'havien fet

ben nets amb aigua calenta i després passats amb vinagre barrejat en suc de llimona i penjats a bon lloc perquè degotassin i eixuguassin. Fent-ho així la pasta de sobressada ben eixugada i reposada estava amb bones condicions per procedir al seu embotiment i posterior curada. Embotir tot d'una no té temps de haver fermentat, i encara que poc, la pasta de sobressada també fermenta de la mateixa manera que ho fa la pasta per fer pans i coques i si no la deixam tovar no surten bé.

Si és per massa frissar que la sobressada s'oxidi, caldrà obrar el porc amb més calma.

El temps també pot influir a l'èxit. Aquest ha d'ésser fred i sec, no calorós i humit, i enguany el més de novembre fins a mitjan desembre, excepte uns quants dies, ho ha estat. Prova que la sobressada torni blanca pot pervenir de partir de poc fred. Es dona el cas que els qui han fet matances la setmana de Nadal, que les temperatures havien baixat, i hi hagué dies als matins amb glaçada, la sobressada, fins ara, no ha donat cap símptoma de res de blancor.

Amb el que he exposat -i segons criteri del menescal- s'arriba a la conclusió que són un conjunt de revessos que ha coincidit. Com són temps humit, pebre presumptament adulterat o de poca qualitat, el porc jove, les altes temperatures

i realitzar les matances d'una manera ràpida.

I que en feim de la sobressada blanca. Es pot menjar tranquil·lament? Per tal fenomen -em digué el manescal- com que no es deu a cap microbi ni bactèria, no s'han donat casos d'intoxicació. La causa prové de l'oxidació dels àcids grassos insaturats. El procés d'oxidació augmenta en està en contacte amb l'aire.

Té remei tal oxidació? Si és d'un principi, o sia quan comencen a aparèixer taques blanques en part, sí. Per remeiar-ho s'han de desfer els embotits, decantar la pasta blanca, repastar, afegir a la pasta pebre i sal, i tornar omplir. Si està molt avançat, com que tota la pasta està oxidada i infectada ja no s'hi pot posar remei.

Tot i així, encara que s'eviti l'haver de enterrar les sobressades amb la repastada, hauran perdut part de les seves propietats organolèptiques, o sia; les mancarà gust, aroma, color i ens farà poca menjera.

Sion Nicolau

L'Almoina, 30

Tif. 16 84 56

Porreres

Josep Martorell Fiol, pintor en el segle XVIII

Lloat artista, l'obra del qual roman escampada per diferents esglésies de Mallorca

Fins ara no havíem tengut notícia de l'existència d'un altre pintor montuïrer que no fos Mateu López Oliver (1).

Josep Martorell Fiol va néixer a la vila devers el 1700, un artista del pinzell, les obres del qual romanen escampades sobretot per diverses esglésies de Mallorca, entre elles les de Santa Maria, Bunyola, Binissalem, Inca, Palma... L'article aparegut a la *Gran Enciclopèdia de la Pintura i Escultura de les Balears* (tom II, pàgs. 92, 93 i 99) així el descriu:

Josep Martorell Fiol. Pintor. Curiosa fortuna historiogràfica la d'aquest artista lloat per Antoni Furió i, més recentment, per Jeroni Juan i, en canvi, poc valorat per alguns companys de professió contemporanis. En efecte, l'any 1749, els pintors Melcior Borràs Ballester i Esteve Sanxo declaraven que coneixien Josep Martorell i no tenien empatx en afirmar que tenia fama de mediocre, no obstant la bona opinió que els mereixia. L'apreciació no és del tot justa, deixant de banda l'escassa capacitat autocrítica dels dos testimonis. En resum, la producció de Martorell s'inclou en la tradició barroca local, a la qual pertanyien també els seus crítics, estimulada en la recepció de fórmules innovadores (sobretot d'origen italià), que el montuïrenc devia conèixer només de manera indirecta, sia mitjançant altres artistes, sia per estampes i gravats. D'altra banda les declaracions de Borràs i Sanxo serveixen per localitzar el domicili de Martorell, al Banc de l'Oli, i permeten intuir la seva participació en algun retaule dedicat al beat Ramon Llull, ara per ara sense identificar.

Com s'ha dit, la distància històrica ha millorat la fama de Martorell. Segons Furió, "el seu estil era correcte i sabia donar a les seves obres un aire de bellesa molt particular. S'ha de suposar que l'erudit vuitcentista valorava la correcció del dibuix -el més destacat sens dubte de l'obra de Martorell- i l'acusada personalitat de l'artista, no gens difícil d'identificar en el context de la seva època. Fa uns anys, J. Juan insistia en idèntiques virtuts,

Santa Cecília. Obra de Josep Martorell (Oli/tela) que figura a l'església parroquial de Santa Maria

La producció coneguda de Martorell és bastant escassa. Tot i així, la conservació d'alguns conjunts importants el converteixen en un dels pintors de la primera meitat del segle XVIII amb més obra localitzada. En particular destaquen les pintures destinades a l'església parroquial de Santa Maria del Camí, realitzades entre 1735 i 1741, aproximadament, i amb ajut -sembla- de Mateu Ferrer. Destaquen els catorze quadres que decoren els arcs sobre la cornisa de la nau central, de format vuitavat i amb escenes que il·lustren la vida de la Mare de Déu, i una monumental Santa Cecília per a les portes de l'orgue (ara servada en una capella lateral). Es tracta de pintures només correctes, però d'enorme interès, perquè evidencien la difusió de gravats italians (en particular de Maratti i el seu cercle) en tallers mallorquins i, a més, demostren que l'obra de Guillem Mesquida tengué ressò en pintors locals. Per exemple, l'Adoració, de l'església de Santa Maria del Camí, s'inspira -i empobreix- un original de Mesquida, conservat a can Vivot. També executà per al mateix temple un sant Joan Baptista per a la capella baptismal. S'han documentat pagaments a l'artista entre 1733 i 1743 per treballs de pintura consignats al retaule major de Santa Maria la Major d'Inca, però no s'han identificat millor, de moment. Devers 1747, Martorell fou l'encarregat

de decorar la cúpula de l'església de Binissalem, amb vuit pintures que representen misteris de la Mare de Déu. L'última notícia professional del pintor data de 1751, quan s'encarregava d'adobar el Sant Crist de Santa Maria la Major d'Inca. D'acord amb una tradició d'origen desconegut, que recollí A. Furió i que altres autors han repetit després, Martorell és autor de les teles amb escenes de la vida de sant Ramon Nonat de l'església de la Mercè, de Palma, probablement, formaren part de l'antic retaule dedicat al mateix sant, substituït per les imatges de santa Bàrbara i sant Roc, també assignades per J. Juan a Martorell, segurament per raons estilístiques, que encara es

poden mantenir a l'espera d'una confirmació documental.

El pintor es casà almenys dues vegades: la primera, amb Magdalena Juan, filla i germana d'escultors; la segona, amb Antònia Borràs. Se saben altres detalls biogràfics de l'artista gràcies a dos testaments que redactà davant el notari Bartomeu Martorell. El primer data de 1727, aleshores casat amb la primera muller i no tenia fills, raó per la qual nomenava hereu un nebot. També demanava ser enterrat a la capella de santa Anna de l'església dels Bons Socors, de Palma. El segon document data de 1749: sol·licitava sepultura a l'església de la Mercè, llegava la llegítima als quatre fills (Jaume, Antònia, Llorenç i Josep) que havia tengut de la segona esposa, a la qual feia hereva, amb la condició que tengués cura dels fills. Una relació gremial del mateix any informa que Martorell era familiar de la Inquisició. Finalment, d'acord amb els llibres sacramentals de la parròquia de Sant Miquel, s'ha de corregir la data de la mort de l'artista, que esdevengué el 9 d'agost de 1755, i no dos anys abans com s'ha dit fins ara.

L'únic descendent de Martorell que degué seguir la carrera artística fou el seu fill, **Jaume Martorell Borràs** (Palma s. XVIII), de qui es tenen poques notícies. Era pintor, i el 1772, residia en una casa de la plaça de la Mercè, davant el portal →

Gloses

Un hivern per recordar

Bona Pau és una glòria pel poble montuïrer; deixarà escrit a un paper un tros de la nostra història, d'aquest segle i el que ve.

Dia trenta de gener
vàrem dinar an es Cantó,
convidats pel director,
tots els col·laboradors,
tant si embruten paper
com si són repartidors.

El dinar va estar molt bé,
però feia un fred d'espant
i el diumenge era tot blanc
de la neu que mos va fer.

Feia molts d'anys que no veia
el Pla de Mallorca blanc;

MONTUÏRERS QUE HAN DEIXAT PETJADA

← menor de l'església. És autor de dotze quadres amb representacions de profetes per al cor de la parròquia de Montuïri (1775, parcialment conservats) i d'altres dues pintures per al presbiteri del mateix temple (sant Miquel i sant Gabriel, perduts). També s'ha conservat un Calvari sobre tela per al cor de l'església de Bunyola (ara en la capella baptismal) i una Visitació per al coronament del retaule del Roser de l'església parroquial de Sóller (1777). Igualment per a aquest últim temple, col·laborà amb Joan Morei en el daurat del retaule major, en una data indeterminada. Les obres que se li concien delaten l'aprenentatge al taller patern, una mínima sensibilitat per posar-se al dia i menys destresa que el pare. Finalment, val dir que A. Furió esmenta un Jaume Martorell, escultor "de prestigi" de l'inici del segle XVIII, autor de diverses obres del convent dels dominics de Manacor: la Mare de Déu morta i les decoracions en pedra de la capella del Roser. Tanmateix, podria tractar-se d'una confusió, perquè aquelles obres s'han atribuït a altres artistes i perquè ningú més no n'ha parlat de l'existència de l'artista. (MC)

és molt hermós, la gent deia,
però el fred gela la sang.

La neu, el sol la va fondre,
però el fred va augmentar,
pel carrers havien d'anar
per la part que no feia ombra.

Va sortir el solellet
a les dotze del matí
i calmava un poc el fred
s'hi podien estar-hi.

Aquest hivern ha estat trist
per moltes bandes del món;
hi ha hagut terratrèmol
i molta casa ha destruït.

A Hondures i a Armènia,
pobles enters han caigut
i, també dins Espanya,
Mula, Múrcia n'hi ha hagut.

Déu guardi la nostra illa
d'aquests desastres tan trists
a on molts perden la vida
i altres tants queden ferits.

Aqueixes coses fan por,
Verge de la Bona Pau,
per tot el món i per jo,
pregau a Déu si vos plau.

Antònia Adrover

OMEGA

Cindy Crawford's choice

New Constellation

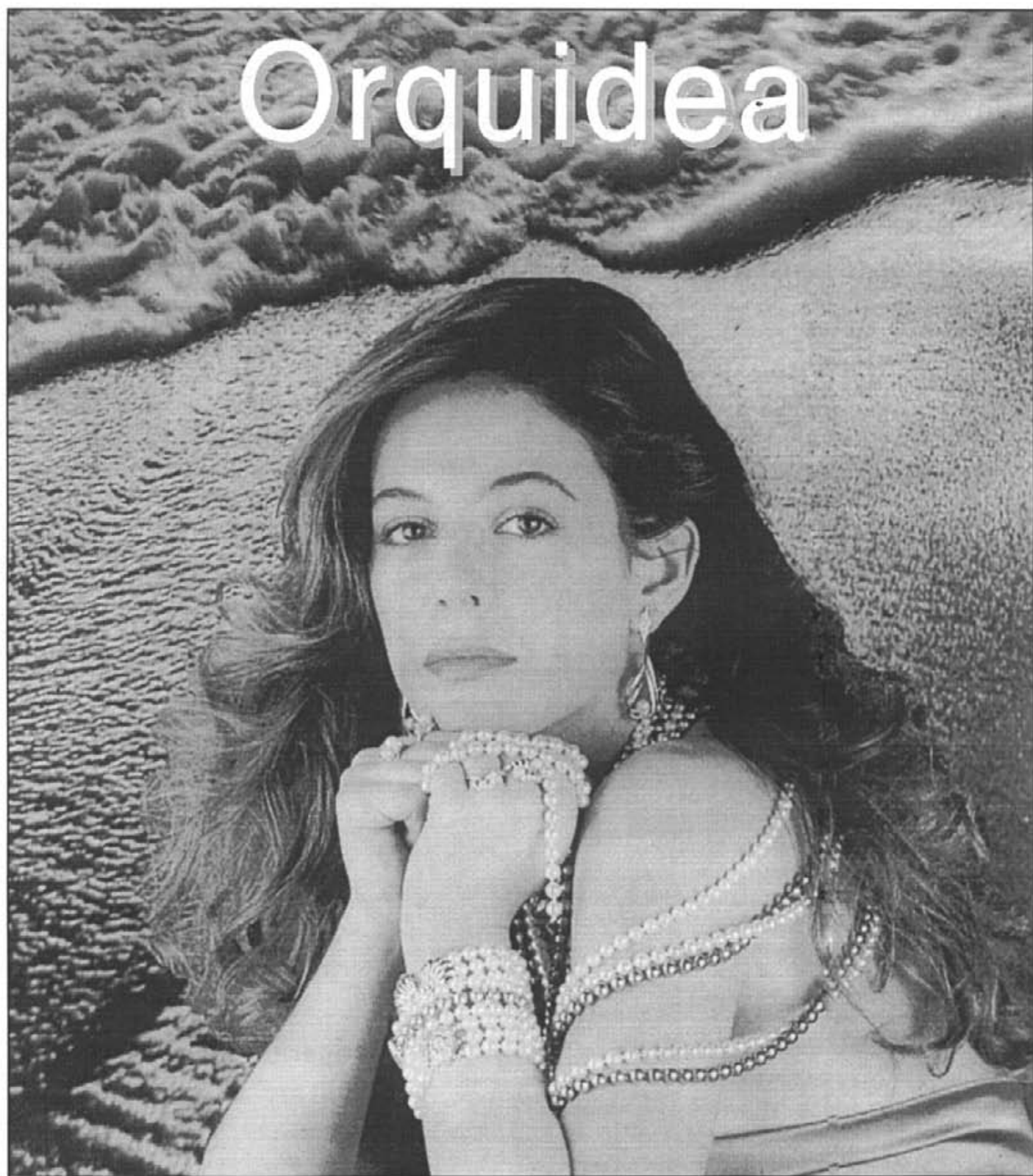

OMEGA
 The sign of excellence

Joyeria Fermin

Orquidea

Perlas
Orquidea®

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Quatre joves
i un nin

Un diumenge horabaixa
de l'any 1945, quan
aquests joves estaven per
complir els 20 anys –si és
que qualcun ja no hi havia
arribat–, no els costà gaire
fotografiar-se en mig del
carrer, ja que, amb la
càmera, el nostre fotògraf
pasava per allà.

D'aquests, els qui són
vius, avui ja passen els
setanta, excpte el nin,
que tot rioler, tam bé
volgué sortir a la foto.
Són (d'esquerra a dreta):
Antoni "Botet", Joan
Niu (†), Pep "Gelat" i
Guillem "Niu". I aquest nin
és en Jaume "Carboner".

Records d'infantesa

Temps de messes

És una matinada d'estiu. El dia es
despert amb l'encant dels galls i ocells. La
fresca d'aquesta hora és molt agradable.

Els carros llargs es dirigeixen a
garbejar. Han partit de bon matí; la finca
està lluny. Carreguen de garbes fins a
dalt. Hi caben uns quants cavallons.
Fermen la carretada amb una corda. Poc a
poc les bísties estiren la càrrega feixuga.

El ca lladra remenant la coa. Quan ha
sentit el xerric dels frens dels carros pel
coster, ha conegut que eren els nostres.
Vora l'era descarreguen formant garbera.
És l'hora d'estendre. Arrossegam les
garbes, les desfermam i estenem amb l'a-
judà de les forques de fusta. Mentrestant,
el temps que torra, ens anam a berenar.

A la cuina, les sopes amb molta verdura

i ous remenats són escaldades dins dos
plats mitjancers. Un pa gros, sobrassada,
olives i un trinxet voltat de dos pams de
llargària esperen damunt la taula.

Tapam els ulls de les bísties amb les
cluales perquè no es maregin al voltar,
mentre van rodant els carretons de pedra.

L'home d'era, davall d'un sol
abrasador, canta fent la tonada del batre,
la qual ens recorda la melodia dels àrabs:

*En "Vermell" diu a n'en "Ros":
No t'acostis a sa vorera
que aquest que mos ve darrera
en es cap de sa llamera
hi du uns bons deixondidors.*

La tasca és molt dura. Les cigales,
canten; no fa alè de vent. Més tard l'home
és rellevat; va a descansar a l'ombra
d'una figuera i a beure aigua fresca amb
aiguarent. Els al·lots són els qui es
cuiden que no falti l'aigua fresca a l'era.

Adesiara anam girant els brins amb les
forques. Així és batrà bé. La palla es fa
petita i els grans resten davall, damunt el
trespol. Retiram les bísties banyades per
la suor. Ens anam a dinar i a fer horeta.

A l'horabaixa hem de fer net; això és
separar la palla del gra. Amb el tiràs ho
arreplegarem tot, fent una serra enmig.

S'agrana l'era amb rams d'aladern i
amb les forques anam ventant. Si la sort
ens acompanya farà alguna bufada de
vent, la qual cosa, a l'hora de ventar,
alçarà la palla tirant-la enfora i el gra, que
pesa més, caurà prop.

Quan el gra és més net empram les
pales en lloc de les forques per a ventar.
Tota la família ajuda: agranant el pallús,
acaramellant o porgant amb l'erer.

El caramull de blat ja està net. L'home
més vell diu: Déu ens do la maina.

Catalina Sastre Pericàs

Ferrerries - III

Es Ferrer d'Alcoraia i es Ferrer Miquel Cardell**6.- ES FERRER
D'ALCORAIA
Carrer des Pujol**

La ferreria anomenada d'Alcoraia, que estava en el carrer des Pujol número 32, fou oberta per Mateu Lladó Mayol, aproximadament l'any 1870. Li deien "Es Ferrer d'Alcoraia" perquè els seus pares tenien aquesta possessió arrendada; i d'allà ve el nom pel qual es coneixia. I així varen continuar anomenant-lo els seus descendents. L'any 1918, quan es va retirar, l'agafà pel seu compte el seu fill Mateu Lladó Fiol, el qual, amb el seu germà Jaume, la dugueren tots dos per espai d'uns 30 anys. Tots els qui ara tenen al voltant de 50 anys encara poden haver vist com ferrava les bísties en el carrer i també posaven els cercols a les rodes dels carros, la qual cosa no impedia el tràfic ja que aleshores no hi havia més que uns sis cotxes a Montuïri. Això encara era quan els carrers no estaven asfaltats.

Tornem, però, a la ferreria. A l'any 1951 el germà Jaume, juntament amb el seu fill Mateu Lladó Marimón, va posar ferreria pròpia i la va instal·lar a la plaça Vella i va continuar en Josep, allà mateix, en el carrer des Pujol, amb el seu fill Mateu Lladó Miralles, el qual l'agafà pel seu compte quan es va retirar el seu pare Josep, ja l'any 1953. Aleshores la

La ferreria del ferrer d'Alcoraia va estar molts d'anys al carrer des Pujol

va traslladar al carrer de Palma número 163 i va continuar treballant allà fins a l'any 1963, que fou quan es va tancar definitivament, motivat perquè en Mateu se n'anà a viure a Cala Millor.

**7.- CAN MIQUEL CARDELL
Carrer des Pou del Rei**

A mitjan segle i sols per espai d'una parell d'anys, en Miquel Cardell Mayol va tenir ferreria oberta pel seu compte.

Abans, l'any 1940, quan va morir el

seu pare, en Miquel va començar a aprendre de ferrer, primer amb en Jaume Fiol "Doia" i després amb mestre Sebastià Bauçà "Pelut". Posteriorment anà a fer feina amb mestre Tomeu Garcia "Mosson" i encara més envant anà amb en Bartomeu Oliver, de Sa Farinera, on feien batedores. Passat algun temps anà a fer feina a Porreres i després a Felanitx, i a tots aquests llocs, segons deia ell, veia coses diferents. I ja fou després quan va obrir la ferreria pel seu compte a Montuïri.

Però com que aquesta feina no el satisfia, va passar a treballar a la fàbrica de teixits d'Aina Oliver, i finalment acabà la seva vida professional a les obres de la "terminal" B i de la segona pista de l'Aeroport de Son Sant Joan, fins que li va arribar la seva jubilació.

Sa veu de sa memòria

Curiositat històrica

És molt possible que ja ningú se'n recordi, però és cert que durant l'hivern de 1914 a Montuïri va ploure tan poc que fou un any de molta escassetat i a fora vila no es va poder segar ni pogueren recollir els productes dels cereals que havien sembrat.

Hotel Rural Es Figuerol Nou Es Pati de Montuïri

Restaurant

Diligent servei

Amb totes les comoditats

Acurada atenció al client

Servei de noces i banquets

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

Es construirà un pavelló cobert en es Revolt

Presentació del Club Ciclista Montuïri

Es tracta d'una de les notícies més importants per a l'esport montuïrer durant molts d'anys: Es construirà un polisportiu cobert en es Revolt. Ja era hora!

Montuïri era un dels pocs pobles -possiblement l'únic- que, amb en relació al seu elevat volum de participació, no disposava d'un pavelló cobert. Pobles com Sant Joan, Sencelles i Lloret -més petits i amb escassa tradició esportiva- en tenen o en tendran prest. Estam d'enhorabona!

El mòbil darrer que ha impulsat aquesta necessària construcció ha estat un escrit que els joves del club de bàsquet varen dirigir a l'Ajuntament on es demanava que es canviàs la inversió destinada a cobrir i climatitzar la piscina per la dotació d'un pavelló. S'ha fet cas i -esperam que prest- els cinc equips de bàsquet femení federat, els tres de bàsquet escolar, el sènior de bàsquet d'empreses i els dos conjunts de futbol escolar tendran un lloc tapat on poder jugar i no haver de suspendre partits -com sovint ha passat enguany- a causa del mal temps i, a més a més, no hauran de sofrir el fred que s'ha patit en es Dau alguns vespres o la humitat de la pista de molts matins.

L'Ajuntament ha decidit la ubicació en es Revolt en front a la possibilitat de fer-se a Ses Escoles. Un lloc i altre gaudeixen d'avantatges i d'inconvenients. A l'escola està més cèntric, és de més fàcil accés per als petits i pot ser aprofitat per a les classes d'educació física i activitats extraescolars del col·legi (judo, ball ...); mentre que, si es fa en es Revolt, tot l'esport està concentrat en un mateix indret.

CLUB CICLISTA

El dimarts 9 de febrer va tenir lloc a Son Bascós la presentació de la nova temporada del Club Ciclista Montuïri-Herbes Túnel i del nou sponzor. Assistiren a l'acte els 22 corredors que formen la plantilla, la junta directiva, col·laboradors i el gerent de Bodegues Túnel.

Segons va manifestar el seu entrenador, Vicenç Vaquer, "l'entitat inicia una nova etapa després de l'experiència del primer any on érem un grup d'amics i, ara, amb els deu nous fitxatges aspiram a liderar les competicions de màsters 30, 40 i 50 i de cicloesportistes. Tenim força interès en les dues proves reina que es desenvoluparan a Mallorca, la Volta a es Pla i la

Copa d'Europa de màsters".

El CC Montuïri compta amb un pressupost d'un milió de pessetes i acaba d'adquirir un cotxe per a les carreres. Ha contractat els serveis de Fermín Andrés -campió d'Espanya de 1998 a la categoria màsters 50-, els cicloesportistes Miquel Àngel Caldentey, Manolo Bernardino, i Joan Mayol i els màsters Toni Pujol (M-30), Miquel Cirer (M-30), Guillem Rosselló (M-30), Tolo Quetgles (M-40), Vicenç Vilanova (M-40), Francesc Soler (M30) i Mateu Terrassa (M-20).

Han participat a dues proves que se celebraren el darrer cap de setmana de febrer. A s'Horta, el dissabte 27, a la categoria de cicloesportistes el club aconseguí col·locar tres corredors entre els vuit primers de la general, Manuel Bernardino (3r), Biel Bauçà (4t) i Tomeu Quetgles (8è). El diumenge 28, en el trofeu EMT disputat al polígon son Castelló de Palma, Manuel Bernardino i Toni Abrines quedaren dins els tres primers llocs a les categories ciclos-màsters 30 i màsters 40-50-60, respectivament.

RESULTATS DEL MES DE FEBRER

Dels resultats del mes de febrer cal destacar que a cada un dels tres esports, un o dos equips han guanyat tots els partits.

A bàsquet, les júnies ho han fet fins i tot en els suspesos (la derrota dins Campos es va produir dins el gener). Això ens alegra perquè és un equip que s'ha creat amb molts d'esforços i que ara s'ha de consolidar definitivament en aquesta categoria. Les infantils, que porten a cap una gran campanya a la màxima categoria insular, també han obtingut els dos punts a cada una de les quatre jornades disputades.

A futbol, han estat els infantils els qui han comptabilitzat els encontres per victòries i a futbol-7, Restaurant Múnper.

Vet aquí els marcadors:

FUTBOL

I Preferent

Montuïri, 0 - Cardassar, 0
Calvià, 1 - Montuïri, 0
Montuïri, 3 - Espanya, 1
Montaura, 3 - Montuïri, 3

III regional

Montuïri, 4 - Montaura, 1
Alcúdia, 3 - Montuïri, 0
Montuïri, 1 - Margaritense, 2

Juvenils

Montuïri, 0 - Sallista At, 2
Cala d'Or, 3 - Montuïri, 7
Montuïri, 1 - Vilafranca, 0

Cadets

Santanyí, 7 - Montuïri, 0
Montuïri, 2 - Artà, 0

Infantils

Montuïri, 3 - Felanitx, 2
Algaída, 2 - Montuïri, 4
Montuïri, 3 - Santanyí, 1

Alevins futbol-7

Can Picafort, 11 - Montuïri, 0
Montuïri, 3 - Llosetense, 5
Campos, 4 - Montuïri, 2

Benjamins futbol-7

Montuïri, 8 - Manacor At, 0
Manacorins, 9 - Montuïri, 0
Montuïri, 6 - Sallista At, 2

Futbol-7 empreses

Sa Taparera, 2 - R. Múnper, 5
R. Múnper, 3 - Murenc At, 0
Es Celler, 1 - R. Múnper, 4

BÀSQUET FEMENÍ

Sèniors

Montuïri, 48 - Felanitx, 36
Montuïri, 56 - Pollença, 37
Llosetina, 17 - Montuïri, 39
Montuïri, 58 - Santa Maria, 46
Son Carrió, 60 - Montuïri, 28

Júnies

Campos, 60 - Montuïri, 32
Montuïri, 30 - Campanet, 24
Montuïri, 23 - Llucmajor, 22
Montuïri, 38 - Binissaleu, 20
Santa Mònica, 24 - Montuïri, 43
Montuïri, 34 - Santa Eugènia, 33

Cadets

Montuïri, 53 - Felanitx, 27
Pollença, 49 - Montuïri, 45
Montuïri, 31 - Inca, 52

Infantils

Montuïri, 54 - Alcúdia, 23
Campos, 56 - Montuïri, 62
Montuïri, 44 - Jovent, 15
Pla de na Tesa, 18 - Montuïri, 39

Minibàsquet

G. Galmés, 56 - Montuïri, 20
Binissaleu, 12 - Montuïri A, 62
Montuïri, 53 - Molinar, 2

Benjamins escolars

Sineu, 33 - Montuïri, 10
Porreres, 32 - Montuïri, 8

BÀSQUET SÈNIOR MASCULÍ

Aigua Tècnica, 40 - Cons. Verger, 49
Biel Gomila

Un tresor per descobrir

Quan un cerca per trobar un tresor, no li queda més remei que perdre molt de temps per trobar-ho. Sap que val la pena i insistirà fins que ho aconsegueixi.

La pregària és una cosa semblant: s'ha de "perdre temps": ésser-hi sense esperar res, abandonar-se a Déu. Posar-se davant d'Ell, sabent que ens estima, no com hauríem de ser, sinó tal i com som. Aquesta acceptació ens permet veure el tresor que duim dins el més profund del nostre ésser, sense jutjar-nos. La mirada interior des de l'Amor de Déu dona lloc a l'acollida tendra de nosaltres mateixos i ens ajuda, precisament des de l'acollida, a comprometre'ns amb el que la pregària ens inspira. És allò que diu Sant Pau: "Visc, però, ja no som jo qui visc, sinó que és el Crist que viu en mi" (Gal. 2,20). És, en definitiva, allò que deim en el pàrenostre: "Vengui a nosaltres el vostre Regne, es faci la vostra voluntat"; sabent que la voluntat de Déu sempre coincidirà amb els

desitjos més profunds del nostre ésser. Per tot això, creim que val la pena *dedicar temps aquesta Quaresma a trobar el nostre propi tresor amb l'ajuda de la pregària*. Proposam quatre trets:

1) No posar en dubte que Déu m'estima tal i com som; em deix estimar per Ell.

2) Respondre a l'amor gratuït de Déu, abandonant-me i deixant que Ell faci la seva voluntat.

3) Obrir l'evangeli, llegir-ho i ficar-me dins l'escena o el personatge que trobi per identificar-me amb el que he trobat. No estic d'espectador, sinó de protagonista.

4) Demanar a Déu la gràcia de viure aquesta realitat en el fons del cor. Cal sentir-ho, no sols pensar-ho.

La pregària ens proporcionarà d'aquesta manera dues coses: trobar el nostre propi tresor interior i retrobar-nos amb l'Amor de Déu, tal volta un tresor que havíem donat per perdut.

Nofre Torres, rector

Campanya contra la fam

Amb el desig de lluitar en la mesura de les nostres possibilitats contra la fam en el Món, a les misses dels dies 13 i 14 de febrer passat es dugueren a terme col·lectes extraordinàries a les quals es varen recollir 59.380 pessetes. Una quantitat insignificant, però testimonial del nostre poble envers tanta necessitat.

Dia del Seminari

El diumenge dia 21 de març celebrem el dia del Seminari. El problema de les vocacions afecta tots. Per tal motiu convé que els catòlics es conscienciïn de tal necessitat, per una part; i per altra aportin la seva col·laboració econòmica a les misses d'aquest dia.

Celebració penitencial de la Reconciliació

La celebració penitencial del temps de quaresma, enguany tindrà lloc el dijous dia 25 de març a l'església parroquial i començarà a les 20 h.

Perquè les grans decisions...

**es prenen
a casa**

**PRÉSTEC
HIPOTECARI
Vivenda**

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

Gent de comunitat

Programa de Setmana Santa i Pasqua de 1999

28 de març: Diumenge de Rams

A les 11'30: Benedicció de Rams a la creu de Son Rafel Mas. Processó litúrgica del rams. Lectura de la Passió. Eucaristia.

1 d'abril: Dijous Sant

A les 19 h: Eucaristia i darrer sopar de Jesús. Lavatori. Processó. Vetla de pregària davant la Casa Santa.

2 d'abril: Divendres Sant

A les 19 h: Celebració litúrgica de la mort del Senyor. Lectura de la Passió. Pregària universal. Adoració de la Creu. Davallament i Processó.

3 d'abril: Solemne Vigília Pasqual

A les 21 h: Vigília Pasqual: Benedicció del foc nou. Ciri Pasqual.

Pregó de Pasqua. La Paraula de Déu. Proclamació de la Resurrecció. Les aigües noves: Renovació del nostre baptisme. Eucaristia Pasqual.

4 d'abril: Diumenge de Resurrecció

A les 10'30 h: Processó de l'Encontre i Eucaristia solemne de Pasqua.

6 d'abril: Festa des Puig

A les 9 h: Concentració a Plaça i partida a peu cap al Puig de Sant Miquel.

A les 11 h: Celebració Eucarística de la tercera festa de Pasqua. Presidirà i predicarà Mn. Bartomeu Tauler, rector solidari de Porreres.

Molts d'anys i bons!

Temps passat

10 anys enrere

Març de 1989

L'orgue restaurat

Dia 18 de març del 89, una vegada restaurat l'orgue de l'església, tengué lloc una extraordinària audició en la qual tocà l'orgue el montuïrer Miquel Pons Melià. També hi participà la coral "Mont-Lliri".

Obra teatral

El grup de teatre de la vila que dirigia Honorat Moll, dia 4 de març del 89 posà en escena l'obra "El bosc de la senyora àvia", d'Alexànder Cuéllar.

25 anys enrere

Març de 1974

Eleccions i nomenaments

A la Cooperativa Agrícola, prèvia votació, dia 2 de març de 1974 foren elegits Bartomeu Mascaró Pocoví, president; Miquel Bauzá Miralles, tesorero, i Antoni Pocoví Jordà, vocal. Per altra part Josep Mayol Fullana fou elegit president del club de billar. I el bisbe nomenà primatxer de la Catedral, Mn. Bartomeu Moll Ribas. Tots pel març del 74.

50 anys enrere

Març de 1949

Projecte de reforma de l'escalonada dels graons

L'Ajuntament va proposar al bisbat la reforma de l'escalonada dels graons, a fi que la plaça quedàs més ampla. Ja s'havien fet plànols, però començava massa prop de l'església. A la sessió de dia 3 de març de 1949 s'acordà que la comissió d'obres estudiàs la possibilitat.

100 anys enrere

Març de 1899

Es rebutja una subvenció

Aquest any l'Ajuntament anava molt malament de doblers, tant és així que la Diputació va concedir una subvenció de 150 pessetes per a la conservació de camins veïnals a condició que dels fons municipals se n'invertissin altres tantes. A la sessió del 1er de febrer de 1899 es va acordar no acceptar dita subvenció, i això que els camins estaven intransitables.

Repatriats de Cuba

Dia 7 de febrer de 1899 varen tornar de Cuba els soldats montuïrers Miquel Argüelles i Jaume Gomila com a repatriats després d'haver participat a les batalles amb l'Exèrcit Espanyol.

Apotecaries

7 març Petra
14 " Porreres

21 març St. Joan
28 " Vilafranca
4 abril Ariany

Demografia

Febrer de 1999

Naixements

Dia 27 gener.- Joan Llull Plomer, fill d'Antoni i d'Àngela.

Dia 12 febrer.- Joana Aina Ferrer Pizà, filla de Bartomeu i de Catalina.

Dia 12 febrer.- Ivan Coronado Gonzàlez, fill de Joan i d'Emília

Defuncions

Dia 9.- Catalina Gomila Bauzá "Pujo-la", viuda de 79 anys.

Dia 13.- Matias Galmés Villar, fadrí de 21 anys.

Dia 17.- Francesc Aloï Manera "Carro", casat de 84 anys.

Matrimonis

Dia 30 gener.- Josep Antoni Rubio Estades amb Jerònia Francisca Ferrer Mas.

Cuinar en casa

Espàrcs a la baixamel

Ingredients

Espàrcs i Baixamel

Elaboració

Els espàrcs es tallen a trossos iguals i llargs. Un cop bullits, quan són freds, es col·loquen sobre una llauna untada d'oli; tots a manadets de cinc en cinc amb la punta cap al mateix costat; i a cada manadet hi posam una cullerada de baixamel. Un cop ja units per la pasta, els agafam i els passam per un ou batut i galeta picada i els fregim. També es posa frit variat.

Jerònia Fiol Garau

Pluviometria

Febrer de 1999

Dia	2	8'8 litres m2
"	9	12'4 " "
"	10	1'9 " "
"	11	1'2 " "
"	13	0'8 " "
"	16	0'2 " "
Total	25'30	" "

Glosa

A Miquel "Masseno"

D'en Miquel, qui no ho sabia,
dia vint-i-nou acabà,
d'aquí Déu ja els se'n manà
quan va veure que sofria.
Seixanta-quatre anys tenia,
fent feina tots els passà;
sa seva dona tendrà
un dol gros mal d'aguantar
gravat per tota sa vida,
que amb aquella malaltia
per morir molt li costà.
Ja no tenia alegria,
perquè amb ell jo ho vaig notar,
el vaig anar a visitar
i ses gràcies me donà
quan va veure que sortia,
perquè ho crec, que s'ho sentia
de no tornar-nos topar;
i era amic i el coneixia,
creis-me que me va afectar,
i aquell moment vaig pensar
que un pic per hom sol tocar
prest o tard aquest dia.

Amador Font

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPI - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1 - Tlf. 64 66 95

MONTUÏRI

IMATGES DE SA RUA DEL CARNAVAL '99

